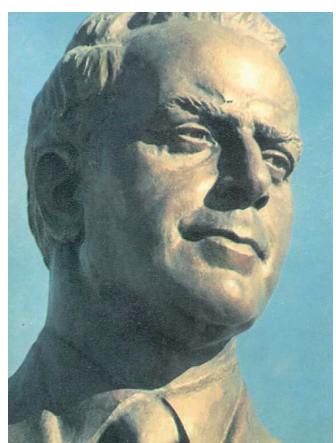

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

İ. Aliyev

YENİ AZƏRBAYCAN

8 iyul
2025-ci il,
çərşənbə axşamı
№ 115 (6942)
Qiyməti
60 qəpik

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

3-cü dəfə, 17-ci və İLK Zirvə...

**Azərbaycan
həqiqətləri
Xankəndidə
səsləndirilib**

İlham Əliyev:
Qərbi azərbaycanlıların
Ermənistandakı öz
dədə-baba torpağına
sülh yolu ilə qayıdışının
təmin edilməsi
sahəsində söylər
bundan sonra da
davam etdiriləcək

➔ Bax səh. 3

Xankəndi kommünikesi...

Beynəlxalq əməkdaşlığın inkişafına növbəti töhfə

➔ Bax səh. 2

**Türk dünyası ölkələrini daha
çox yaxınlaşdıracaq dəhliz...**

➔ Bax səh. 4

Tarixi fürsət...

Region dayanıqlı və dönməz sülhün astanasındadır

➔ Bax səh. 5

**Diplomatik xidmət
orqanları
rəhbərlərinin
IX müşavirəsi...**

➔ Bax səh. 5

**YAP Laçın rayon
təşkilatının 30 illik
yubileyi qeyd olunub**

➔ Bax səh. 4

**Dohada
nəticəsiz
danışqlar...**

➔ Bax səh. 6

**İrəvanda azərbaycanlı
jurnalist xanımların
maarifçilik missiyası**

➔ Bax səh. 7

➔ Bax səh. 7

Ukraynada hökumət dəyişəcəkmi?

➔ Bax səh. 6

İkitərəfli münasibətlərimiz qardaşlığa, qarşılıqlı dəstək və həmrəyliyə əsaslanır

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 7-də Pakistan Milli Assambleyasının sədri Sərdar Ayaz Sadiqin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı ölkələrimiz arasında siyasi əlaqələrin mü-kəmməl səviyyədə olduğunu vurğuladı, ikitərəfli münasibətlərimizin qardaşlığa, qarşılıqlı dəstək və həmrəyliyə əsaslandığını dedi.

Prezident İlham Əliyev bir neçə gün əvvəl Xankəndidə Pa-

kistanın Baş naziri Məhəmməd Şahbaz Şərifin İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının 17-ci Zirvə görüşündə iştirakını və onunla görüşünü məmnunluqla xatırladı, həmin görüşdə ikitərəfli gündəliyimizlə bağlı bir daha geniş müzakirələrin aparıldığını bildirdi. Dövlətimizin başçısı vurğuladı ki, bu, Pakistanın Baş nazirinin işğaldan azad edilmiş torpaqlarımıza ilk səfəri deyildi. Bu xüsusda, Prezident İlham Əliyev Məhəmməd Şahbaz Şərifin bu ilin mayında Laçına səfərini və Azərbaycanın Müstəqillik Günü

ilə bağlı keçirilən tədbirdə iştirakını qeyd etdi.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın və Pakistanın siyasət, iqtisadiyyat, sərmayələr sahələrində uğurlu qarşılıqlı fəaliyyətinə toxunaraq əlaqələrimizin genişləndirilməsində parlamentlərarası əməkdaşlığın rolunu qeyd etdi, beynəlxalq parlamentlərarası təsisatlarda ölkələrimizin parlament nümayəndə heyətlərinin bir-birini dəstəkləməsini məmnunluqla vurğuladı.

Azərbaycan Prezidenti qardaş Pakistandan nümayəndə heyətinin ölkəmizə səfərinin səmərəli olacağına ümidvarlığını ifadə etdi.

Qəbula görə təşəkkürünü bildirən Pakistan Milli Assambleyasının sədri ölkəmizə səfərdən və dövlətimizin başçısı ilə görüşdən şərəf hissi keçirdiklərini vurğuladı. Sərdar Ayaz Sadiq rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinə həm iqtidar, həm də müxalifətdən olan parlament üzvlərinin daxil olduğunu bildirərək vurğuladı ki, bu, Pakistan Milli Assambleyasında Azərbaycana münasibətdə vahid və həmrəy mövqeyin göstəricisidir.

Öz növbəsində dövlətlərimiz

arasında parlamentlərarası əlaqələrin əhəmiyyətinə toxunan Pakistan Milli Assambleyasının sədri ölkələrimizin həm çətin, həm də xoş günlərdə həmişə həmrəylik nümayiş etdirdiklərini vurğuladı.

Sərdar Ayaz Sadiq İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının 17-ci Zirvə görüşünün uğurla keçirilməsi ilə bağlı Prezident İlham Əliyevi təbrik edərək, bu tədbir

rin məhz Xankəndi şəhərində təşkil olunmasının böyük siyasi əhəmiyyətinə toxundu. Qonaq Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə yüksək səviyyədə aparılan gənişmiqyaslı bərpa-quruculuq işlərini xüsusi qeyd etdi.

Görüşdə Sərdar Ayaz Sadiqin ölkəmizə səfərinin parlamentlərarası əlaqələrin genişləndirilməsi üçün müzakirələr aparmağa yaxşı imkan yaratdığı bil-

dirildi, Azərbaycanın və Pakistanın qanunverici orqanları arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi ilə bağlı məsələlər müzakirə olundu.

Söhbət zamanı Azərbaycanla Pakistan arasında iqtisadiyyat, ticarət, enerji, sənaye, investisiyalar, neqliyyat, turizm və digər sahələrdə əməkdaşlığın perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparıldı.

Xankəndi kommünikesi...

Beynəlxalq əməkdaşlığın inkişafına növbəti töhfə

Mühüm regional aktorlardan birinə çevrilmiş Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzu günü-gündən artır. Xüsusilə, ölkəmizin mühüm razılaşmaların əldə olunması, global problemlərin həlli

ilə bağlı təşəbbüslərin səsləndirilməsi ilə bağlı platformalar formalaşdırması, son illərdə bütün dünyaya nümunə sayılacaq addımlar atması bu mənərəni daha da dinamikləşdirir. Bir ne-

çə gün öncə Xankəndidə baş tutmuş İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının 17-ci Zirvə görüşü də bu deyilənləri təsdiqləyir. Tədbir müasir çağırışlar, yeni nizamda əməkdaşlıq və təhlü-

nişmiqyaslı, karakter etibarilə gələcək tərəfdaşlığın möhkəmlənməsinə yönəlik addımları özündə ehtiva etməklə təşkilatın yol xəritəsini formalaşdırır.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi (XİN) İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının 17-ci Zirvə görüşü nəticəsində qəbul edilmiş Xankəndi Kommünikesi barədə məlumat yayıb. Məlumatda 3-4 iyul 2025-ci il tarixlərində Azərbaycanın Xankəndi şəhərində İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (ECO) 17-ci Zirvə görüşünün keçirildiyi vurğulanıb.

Qeyd edilib ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə “Davamlı və iqlimə dayanıqlı Gələcək naminə ECO-nun Yeni Baxışı” mövzusunda həsr edilmiş Zirvə görüşündən əvvəl 1 iyul tarixində Ağdamda ECO Gənclər Forumu, 2 iyulda Laçında ECO Qadınlar Forumu və 2 iyulda Şuşada 6-cı ECO Biznes Forumu təşkil edilib. Vurğulanıb ki, ECO-nun 17-ci Zirvə görüşünün yekunu olaraq Sədrin Xülasəsi olan Xankəndi Kommünikesi qəbul olunub.

Qərbi Azərbaycana qayıdış hüququnun növbəti beynəlxalq təsdiqi...

Xankəndi kommünikesində Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında gənişmiqyaslı bərpa və quruculuq işləri yüksək qiymətləndirilib. Kommünikedə bununla yanaşı, Ermənistandan qovulmuş azərbaycanlıların öz doğma yurdlarına ləyaqətli qayıdış hüququ bir daha təsdiqlənib. Sənəddə İslam Təşkilatı Xarici İşlər Nazirləri Şurasının 51-ci sessiyasında qəbul edilmiş İstanbul bəyannaməsi və müvafiq qətnamə xatırlanıb. İndiki Ermənistan ərazisindən zorla və sistemativ şəkildə qovulmuş yüz minlərlə azərbaycanlının sülh, əmin-amanlıq şəraitində öz doğma yurdlarına qayıtmaqla bağlı hüquqlarını bir

daha təsdiqləyiblər. Qeyd edək ki, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının (İƏT) Xarici İşlər Nazirləri Şurasının 51-ci sessiyası ilk dəfə olaraq Qərbi Azərbaycan İcması ilə bağlı “Hazırkı Ermənistan ərazilərindən zorla və sistemativ şəkildə didərgin salınmış azərbaycanlıların qayıdış hüququ” adlı qətnamə qəbul olunub və təşkilata üzv

ölkələrin Qərbi Azərbaycan İcmasının öz yurdlarına ləyaqətli qayıdış hüququna dəstəyi ifadə edilib, habelə Ermənistan tərəfindən sözügedən icmanın hüquqlarının inkar olunması qınanıb. Xankəndi kommünikesi bu istiqamətdə növbəti beynəlxalq sənəd kimi olduqca vacib əhəmiyyət daşıyır.

Qadın liderlərin ekoloji təşəbbüsləri...

Kommünikedə diqqətçəkən məqamlardan biri də Zirvə görüşünün mövzusunda uyğun olaraq, ECO-nun gələcək gündəliyində iqtisadi dayanıqlığın və iqlimə davamlığın əsas prioritetlər kimi müəyyən edilməsi olub. ECO regionunun qadın liderlərinin, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın və Türkiyə Respublikasının Birinci xanımı Əminə Ərdوغانın ekoloji təşəbbüsləri, xüsusilə “Sıfır tullantı” təşəbbü-

sü yüksək qiymətləndirilib. Vurğulayaq ki, ECO-regionun qadın liderlərinin təşəbbüsləri - xüsusilə də “Sıfır tullantı” (Zero Waste) təşəbbüsü - son illər ekoloji davamlılıq, iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə və qadınların bu sahədə liderliyinin artması kontekstində önəmli əhəmiyyət kəsb edir. “Sıfır tullantı” təşəbbüsünün məqsədi istehsal və istehlak proseslərində tullantıların minimuma endirilməsi və bərpaedici metodların tətbiqidir. “Sıfır tullantı” yalnız tullantının azaldılması deyil, həm də resursların yenidən istifadəsi və təbiətlə ahəngdar yaşamaq prinsipidir. Türkiyənin birinci xanımı Əminə Ərdوغان 2017-ci ildə “Sıfır atıq” (Sıfır Tullantı) layihəsini başlatdı. Bu təşəbbüs BMT və digər beynəlxalq qurumlar tərəfindən dəstəklənib və Əminə Ərdوغان 2023-cü ildə BMT-nin “Sıfır Tullantı Global Çempionu” elan

olunub. Mehriban xanım Əliyevanın ekologiyaya və sıfır tullantı sahəsindəki təşəbbüsləri xüsusilə diqqətləyiqdir. Mehriban xanım Əliyeva 2022-ci ilin 11 noyabrında Türkiyə və Özbəkistan birinci xanımları ilə birlikdə “Sıfır Tullantı: Bizim Ümumi Yurdu-muz” adlı global deklarasiyanı imzalayıb. Deklarasiya tullantı azaldılmasının, resursların təkrar istifadəsinin, dövrü iqtisadiyyatın yayılmasının və Paris Müqaviləsi hədəflərinə nail olummasının vacibliyini önə çəkir. 2025-ci ilin yanvarında Dubaya hazırlıq məqsədilə keçirilən COP29 Green Zone tədbirində Türkiyə ZW Foundation və Heydər Əliyev Fondu birgə “Zero Waste Pavilion” təşkil edib. Bu pavilyon sıfır tullantı ideyasını tanıtmmaq, ekoloji maarifləndirmə və ağacəkmə təşəbbüsləri ilə diqqət çəkib.

COP29 İƏT regionunda bir ilk kimi tarixə yazıldı...

sahibliyi etmək təklifi dəstəklənib.

Bəli, 11-22 noyabr 2024-cü il tarixlərində Bakıda keçirilən COP29 həm Azərbaycanın uğurlu ev sahibliyi, həm də global əhəmiyyətli nəticələri ilə diqqət çəkdi. Sammit zamanı 2035-ci ilə kimi hər il inkişaf edən ölkələrə 300 milyard dollar ayrılması qərara alındı. Bu qərar 198 ölkə tərəfindən təsdiqləndi. Eləcə də, Azərbaycanın COP29

sədrliyi nəticəsində inkişaf etməkdə olan ölkələrə hər il 1,3 trilyon ABŞ dolları həcmində iqlim maliyyəsini təmin etmək üçün yeni öhdəlik olan Bakı Maliyyə Məqsədi (Baku Finance Goal) razılaşması elan edildi, demək olar ki, on illik müzakirələrdən sonra karbon kreditləri üçün qaydalar qəbul olundu və səfəfat ticarət mexanizmləri quruldu - bu, illik 250 milyard dollar qənaət potensialına ma-

likdir.

COP29 həm də Azərbaycanın Qərb və Qlobal Cənub ölkələri arasında körpü rolunu oynaması və maliyyə məsələlərində konsensus əldə etməyə nail olması ilə diqqət çəkdi. Su dialoqu, SPECA, CA-REC formatında yeni regional təşəbbüslər irəli sürüldü. Nəticə etibarilə il, COP29 Bakı konfransı iqlim nəzarətində, xüsusilə maliyyə hədəfləri, tiki və zərər fondu, eləcə də

enerji infrastrukturuna sahəsində bir dönüş nöqtəsi oldu. Azərbaycanın qısa müddətdə irihəcmli sammiti məharətlə təşkil etməsi, həmçinin diplomatlıq və regional əlaqələr bazarı bu uğurun əsas səbəbləri kimi vurğulandı.

COP29-a ev sahibliyi etməklə Azərbaycan beynəlxalq arenada fəal rolunu və təsir gücünü bir daha sübut etdi. COP29-un sədri kimi Azərbaycan həm inkişaf etmiş, həm də inkişaf etməkdə olan ölkələr arasında konsensusun əldə edilməsinə çalışdı, Qlobal Cənub və Qlobal Şimal arasındakı əlaqələri gücləndirərək dünya ölkələri arasında iqlim məsələləri ilə bağlı daha sıx əməkdaşlıq üçün zəmin yaratdı. Sözügedən yanaşma Azərbaycanın çoxşaxəli diplomatik siyasətinin davamı və çoxtərəfli əməkdaşlığa sadıqlığının sübutu idi.

18-ci sammit...

Kommünikedə həmçinin, regionda neqliyyat dəhlizlərinin genişləndirilməsi və modernləşdirilməsinə çağırış, güclü rəqəmsal infrastrukturun vacibliyi öz əksini tapıb. Orta Dəhliz logistikasını sadələşdir-mək və daha geniş elektron ticarət inkişaf etdirmək üçün vahid rəqəmsal platforma və elektron idarəetmə inteqrasiyası ilə bağlı mühüm qeydlər edilib. Eləcə də İƏT-in ticarət və investisiya sferasının genişləndirilməsinin vacibliyi önə çəkilib. 2035-ci ilə qədər regiondaxili ticarətin ən azı iki dəfə artırılmasının nəzərdə tutulduğu vurğulanıb. Bildirilib ki, İran İslam Respublikası 2027-ci ildə İƏT-in 18-ci sammitinə ev sahibliyi edəcək.

PƏRVİZ İSMAYILOV

Kommünikedə ECO Təməz Enerji Mərkəzinin fəaliyyətə başlaması və ECO Tədqiqat Mərkəzinin fəaliyyətinin genişləndirilməsi vacib hesab edilib. Sənəddə “ECO Sərmayə”, Ticarət və Sənaye Paletaları Şurası, vahid informasiya məkanı, ECO Ticarət və İnkişaf Bankının mandatının gücləndirilməsi dəstəklənib. Dayanıqlı şəhərsalma və Bakıda növbəti il keçiriləcək Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun (WUF13) əhəmiyyəti vurğulanıb.

Kommünikedə Azərbaycan Respublikasının COP29-a uğurlu ev sahibliyi etməsi alqışlanıb, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının İƏT regionunda ilk dəfə Azərbaycanda keçirilməsi tarixi nailiyyət kimi dəyərləndirilib. Eləcə də, 2026-cı ildə COP31-ə Türkiyə Respublikasının ev

3-cü dəfə, 17-ci və İLK Zirvə... Azərbaycan həqiqətləri Xankəndidə səsləndirilib

Bugünlərdə azad Xankəndi böyük coğrafiyanı əhatə edən, 10 ölkəni bir çatır altında birləşdirən İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı (ECO - İƏT) liderlərinin sayca 17-ci Zirvə görüşünə uğurla ev sahibliyi edib. Tədbirdə üzv dövlətlər arasında qarşılıqlı maraqlara əsaslanan integrasiyanın genişləndirilməsinə çağırışlar edilib və faydalı müzakirələr aparılıb. Prezident İlham Əliyev Zirvə görüşündəki çıxışında dünyada ölkəmizə artan marağı nəzərə almaqla bir sıra mühüm mesajlar verib, Azərbaycanın həqiqətlərini və ardıcılıqla həyata keçirdiyi siyasətin prioritetlərini beynəlxalq birliyin diqqətinə çatdırıb.

İlham Əliyev: Qərbi azərbaycanlıların Ermənistandakı öz dədə-baba torpağına sülh yolu ilə qayıdışının təmin edilməsi sahəsində söylər bundan sonra da davam etdiriləcək

Zirvə görüşünün Qarabağda, Xankəndidə təşkil edilməsinin xüsusi mənası var

Son illərdə Azərbaycan beynəlxalq dialoq məkanına çevrilib, desək, əsl həqiqəti ifadə etmiş olarıq. Aynı-ayrı beynəlxalq təşkilatlar ölkəmizin nümunəvi inkişaf modelini, uzunmüddətli sabitliyi, cəmiyyətin toleranlığını və bu kimi digər məqamları nəzərə almaqla özlərinin mühüm tədbirlərini Azərbaycanın ev sahibliyi ilə keçirməsinə qərar verirlər. Həmişə dialoqa, əməkdaşlığa, global həmrəyliyə açıq olan respublikamız isə ev sahibliyi etdiyi tədbirlərə yüksək səviyyədə hazırlaşır və bir qayda olaraq yeni standartlar müəyyənləşdirir. Bu standartlar sonradan dünya səviyyəsində qəbul olunur.

Bu baxımdan ECO-nun 17-ci Zirvə görüşü də istisna olmayıb. Azərbaycan bundan əvvəl 2006-cı və 2012-ci illərdə olmaqla qurumun Zirvə görüşlərinə ev sahibliyi edib. Xankəndidə baş tu-

tan tədbir çərçivəsində Azərbaycanın təşəbbüsü ilə bu il ilk dəfə ECO Həftəsi təşkil olunub. Şuşada ECO-nun Biznes-Forum, Ağdamda Gənclər Forumu, Ləncımda isə Qadınlar Forumu keçirilib.

Bunlar, necə deyirlər, təşkilati məsələlərdir və Azərbaycanın məsuliyyətini növbəti dəfə nümayiş etdirib. ECO-nun 17-ci Zirvə görüşünün Xankəndidə keçirilməsinin siyasi önəmi isə daha böyükdür. Bununla bağlı fikirlərini diqqətə çatdıran Prezident İlham Əliyev vurğulayıb: "... Zirvə görüşünün Qarabağda, Xankəndidə təşkil edilməsinin xüsusi mənası var. Ermənistanın işğalından azad edilmiş torpaqlarımızda artıq bir neçə mühüm beynəlxalq tədbir keçirilmişdir. Şuşada 2023-cü ildə ECO-nun Nazirlər Şurasını, 2024-cü ildə Türk Dövlətləri Təşkilatının ilk

qeyri-rəsmi Zirvə görüşünü və bu ilin may ayında Laçında Azərbaycan, Türkiyə və Pakistan rəhbərlərinin üçtərəfli Zirvə görüşünü qeyd etmək istərdim".

Bəli, bir vaxtlar qarşılıqdurmanın mərkəzi olmuş Qarabağ bu gün sülhə əsaslanan integrasiya məkanına, Avrasiya dialoqunun siyasi mərkəzinə çevrilməkdədir. Bildirildiyi kimi, Ermənistan Azərbaycan ərazilərinin təxminən 20 faizini 30 ilə yaxın işğal altında saxlamış, etnik təmizləmə həyata keçirmiş, bir milyondan artıq soydaşımızı öz dədə-baba torpağından didərgin salmışdır.

Ermənistanın işğalçı siyasəti nəticəsində yaranan keçmiş Dağlıq Qarabağ münaqişəsi uzun müddət öz həllini tapmayıb. Eyni zamanda, Azərbaycan dövləti və xalqı Ermənistanın torpaqlarımızın 20 faizini işğal altına alması faktı ilə heç

Azərbaycana vurulmuş 150 milyard ABŞ dolları məbləğində zərər

Özlərini dünyaya heç bir əsas olmadan "mədəni xalq" kimi təqdim etməyə çalışan ermənilər 30 illik işğal illərində havadarlarının köməyi ilə öz nəzarətləri altında saxladıkları ərazilərimizdə vəhşi, sivilizasiya görməmiş tayfalarə xas olan davranışlar sərgiləməklə misli görünməmiş dağıntılar törədiblər. Həmin illərdə məqsədli şəkildə viran qoyulan şəhər və kəndlərimizin siyahısı çox uzundur. Bu siyahıda 9 Azərbaycan şəhərinin adı var. Ermənistan

eyni zamanda Azərbaycanın yüzlərlə kəndini qəsdən dağıdıb. İşğal dövründə ermənilər mədəni və dini abidələrini yer üzündən silməyə çalışıblar. 67 məsəddən 65-i onlar tərəfindən yerlə-yeksan edilib, qalan ikisi ciddi zərər görüb, donuz və inək tövləsi kimi istifadə olunub. Bu, İslam dininə və dünya müsəlmanlarına qarşı hörmətsizlik və təhqir idi. Hətta qəbiristanlıqlar da vandalizmə məruz qalıb, dağıdılıb, qəbir daşları talanaraq Ermənistanə aparılıb.

Mina terroru da Ermənistanın bitib-tükənməyən ağır müharibə cinayətlərinin siyahısına daxildir. Ermənistan torpaqlarımızda bir milyondan çox mina basdırıb. Vətən müharibəsindən bu günə qədər 400-ə yaxın soydaşımız mina partlaması nəticəsində həlak olub və ya ağır yaralanıb. Daha bir mühüm məqam ondan ibarətdir ki, rəsmi İrəvan minalannmış ərazilərin səhih xərxtələrini hələ də Azərbaycanə verməkdən yayınır...

vaxt barışmayıb, üç onillik ərzində tarixi ədalətin bərpa olunmasına, münaqişənin beynəlxalq hüquq normaları çərçivəsində həll edilməsinə böyük səy göstərüb. "Dəfələrlə Ermənistanə və onun arxasında duran dövlətlərə bildirirdik ki, əgər Ermənistan işğal edilmiş torpaqlardan öz xoşu ilə çıxmasa, biz

öz ərazi bütövlüyümüzü hərbi yolla bərpa edəcəyik. Əfsuslar olsun ki, Ermənistan və onun havadarları bizim bu xəbərdarlığımızı ciddi qəbul etməyiblər. Nəticədə peşman olublar".

İşğalçı dövlət cəzalandırılmalı idi və bunu Azərbaycan Vətən müharibəsində etdi. 2020-ci ildə 44 gün-

lük Vətən müharibəsi zamanı Azərbaycan Ermənistanı döyüş meydanında ağır məğlubiyyəyə uğradaraq 300-dən çox şəhər və kəndi işğaldan azad etdi. Ermənistan 2020-ci il noyabrın 10-da kapitulyasiya aktını imzalamağa məcbur oldu.

"Böyük Qayıdış" Proqramı uğurla icra edilir

Vətən müharibəsi başa çatdıqdan sonra ermənilər və onların havadarları xəbərlər yayırdılar ki, Azərbaycanın işğaldan azad etdiyi əraziləri bərpa etməyə heç vaxt gücü çatmayacaq. Ancaq Azərbaycan dövləti bəhs olunan ərazilərin bərpasına müharibədən sonra vaxt itirmədən başlamaqla ölkəmizin, xalqımızın bədxahlarını növbəti dəfə məyus etdi. Yeni strateji mərhələdə "Böyük Qayıdış" ölkəmizin beş mühüm prioritetindən biri kimi müəyyənləşdirilib. Azərbaycan dövləti Qarabağı cənnətə çevirmək və otuz il ərzində ağır qəçqınlıq və məcburi köçkünlük taleyi yaşamış soydaşlarımızın yurd yerlə-

rinə qayıdışını layiqli şəkildə təmin etmək əzmindədir. Prezident İlham Əliyevin 16 noyabr 2022-ci il tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı" təsdiqlənib. Proqram çərçivəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərdə müasir infrastruktur quruculuğu, şəhər və kəndlərin bərpası, əhalinin məskunlaşdırılması, yeni iş yerlərinin yaradılması və digər istiqamətlərdə böyük həcmli işlər reallaşdırılır. İndiyədək proqramın icrasına dövlət büdcəsindən 15 milyard ABŞ dolları məbləğində vəsait sərf olunub. Dövlət Proqramının uğurla hə-

yata keçirilməsindən məmnunluğunu bildiren Prezident İlham Əliyev vurğulayıb: "İndi Azərbaycan Ermənistanın xarabazara çevirdiyi torpaqlarda yeni şəhərlər və kəndlər inşa edir. "Böyük Qayıdış" Proqramı icra edilir. Bu günə qədər 16 şəhər və kəndə keçmiş məcburi köçkünlərin qayıdışını təmin etmişik. Hazırda azad edilmiş ərazilərdə 50 mindən çox insan yaşayır, çalışır və təhsil alır".

"Böyük Qayıdış"a dair I Dövlət Proqramı çərçivəsində Qarabağa və Şorqi Zəngəzurə 140 min insanın köçürülməsi ərazilərdə 50 mindən çox insan yaşayır, çalışır və təhsil alır".

(QAİ) adı ilə yenidən təşkil edilib. Bu addım, tarixi torpaqlarımız uğrunda mübarizəyə yeni təkan verərək, soydaşlarımızın dinc və təhlükəsiz qayıdışı üçün siyasi əsaslar yaradan "Qayıdış Konsepsiyası"nın hazırlanmasına zəmin formalaşdırıb. Eyni zamanda, Prezident İlham Əliyevin liderliyi sayəsində İcmanın hazırladığı

Xatırladaq ki, Azərbaycan Prezidentinin 2025-ci il 30 may tarixli 611 nömrəli sərəncamı ilə "2027-2030-cu illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın və "Böyük Qayıdışa dair II Dövlət Proqramı"nın 9 ay müddətində hazırlanması üçün Nazirlər Kabinetinə tapşırıq verilib. Həmin tapşırığın icrasının təmin edilməsi məqsədilə imzalanmış Nazirlər Kabinetinin 2025-ci il 18 iyun tarixli sərəncamına əsasən Strategiya və Dövlət Proqramı üzrə layihələrin hazırlanmasında aidiyyəti dövlət orqanlarının fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi üçün Baş nazirin sədrliyi ilə Komissiya yaradılıb və tərkibi təsdiq edilib.

sənədlər qısa müddətdə beynəlxalq təşkilatlarda, o cümlədən BMT-də rəsmi sənədlər kimi təqdim edilib.

Qeyd edək ki, soydaşlarımızın tarixi yurd yerlərindən qovulması bir neçə mərhələdə reallaşdırılıb. Bu baxımdan XX yüzillik xüsusilə faciəvi olub. Belə ki, bir əsrdə 4 dəfə-1905-1906, 1918-1921, 1948-1953 və

Qərbi azərbaycanlıların hüquqlarının təmin olunması böyük əhəmiyyət kəsb edir

1987-1991-ci illərdə xalqımıza qarşı mərhələli şəkildə deportasiya və soyqırımları həyata keçirilib. "Ermənistan deportasiya olunmuş Qərbi azərbaycanlıların hüquqlarının təmin olunması da böyük əhəmiyyət kəsb edir. Keçən ay İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının İstanbulda keçirilmiş Nazirlər Şurasında Ermənistanın zorla didərgin salınmış azərbaycanlıların qayıdış hüququna dəstək ifadə edən qətnamənin bütün 57 üzv ölkənin yekdil qərarı ilə qəbul olunmasını yüksək qiymətləndiririk", - deyər Prezident İlham Əliyev bildirib.

Bu qətnamə ilə yanaşı, Nazirlər Şurasının yekunlarına dair "İstanbul Bəyannaməsi"ndə indiki Ermənistan ərazisindən zorla qovulmuş azərbaycanlıların geri qayıdış hüququ təsdiqlənir və Ermənistanın Qərbi Azərbaycan İcması ilə dialoqu rədd etməsi qınanılır. Dövlətimizin başçısı vurğulayıb ki, Qərbi azərbaycanlıların Ermənistandakı öz dədə-ba-

ba torpağına sülh yolu ilə qayıdışının təmin edilməsi sahəsində söylər bundan sonra da davam etdiriləcək.

Öz növbəsində QAİ Zirvə görüşündə Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımıza verdiyi növbəti dəstəyə görə Prezident İlham Əliyevə təşəkkür edib. Qurum bununla bağlı bəyanat yayıb. Vurğulanır ki, sözügedən mötəbər formatda Qərbi Azərbaycan məsələsinin qaldırılması Qərbi azərbaycanlıların sülh yolu ilə, təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə qayıdışına beynəlxalq dəstəyin möhkəmləndirilməsi baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. "Qərbi Azərbaycan İcması qayıdış məsələsini prinsipial və ardıcıl şəkildə beynəlxalq gündəliyə gətirməsinə və bu məsələyə beynəlxalq aləmin birmənalı dəstəyini təmin etməsinə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə təşəkkür edir", - deyər bəyanatda qeyd olunub.

Mübariz ABDULLAYEV

Türk dünyası ölkələrini daha çox yaxınlaşdıracaq dəhliz...

Ermənistan iqtisadi integrasiyada iştirak etmək istəyir

Azərbaycanın yeni dünya nizamında mühüm rol oynaması, xüsusilə, iqtisadi-ticarəti imkanların genişləndirilməsi ilə bağlı potensialından istifadə etməklə yolların şaxələndirilməsinə töhfələr verməsi danılmaz faktdır. Son 5 ildə görülən işlər Cənubi Qafqaz, Mərkəzi Asiya və Kiçik Asiya geocoğrafi məkanında yeni - təhlükəsiz və iqtisadi perspektivi böyük olan bir mühitin yaranmasına gətirib çıxarıb. Yeni iqtisadi nizamın formalaşdığı bir zamanda Cənubi Qafqazın stabil və sabit məkan kimi şöhrət tapması, tanınması qlobal layihələrin bizim coğrafiyada təşəkkülünü təmin edən mühüm faktlardan birinə çevrilmə imkanını yaranıb. Enerji, kommunikasiya və qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər üzrə əməkdaşlıq daha da genişləndirilir - yeni mərhələdə qlobal inkişaf konsepsiyasının aparıcı coğrafi ünsürü kimi isə tranzit yolların şaxələndirilməsi ön plana çıxır. Bu mənada, Zəngəzur dəhlizi öz ətrafında əsaslı bir əhəmiyyət formalaşdırır.

Ermənistan, Türkiyə, İran və digər ölkələr üçün fürsət...

Bu dəhlizin yaradılması Azərbaycanın milli və strateji maraqları çərçivəsindədir. Eyni zamanda, dəhlizin fəaliyyətə başlaması ilə regionun tranzit imkanları daha da genişləndiriləcək. Zəngəzur dəhlizinin yaradılmasında region dövlətləri ilə Azərbaycanın maraqları üst-üstə düşür. Xüsusilə, Orta Dəhlizin yeni segmenti kimi Zəngəzur dəhlizi həm rentabelliyyə, həm də effektivliyinə görə mühüm əhəmiyyət daşıyır. Bütün region ölkələri yeni infrastruktur layihəsindən fayda götürə bilərlər. Zəngəzur dəhlizi

zinin yaradılmasında ən mühüm məqamlardan biri isə türkdilli ölkələr arasında əlaqələrin genişlənməsi üçün yeni imkanların açılması ilə bağlıdır. Mərkəzi Asiyadakı türkdilli ölkələr Orta Dəhliz vasitəsilə Azərbaycanla bağlanıb. Orta Dəhlizin Zəngəzur qolu Mərkəzi Asiya dövlətlərini Türk dünyasının aparıcı ölkəsi olan Türkiyə ilə daha qısa məsafədə birləşdirmək fürsəti yaradır. Yeri gəlmişkən, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Azərbaycanla keçirilən ECO-nun 17-ci

bətimdə bildirib ki, Cənubi Qafqazda sülh və sabitlikdən bütün tərəflər faydalanacaq: “Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sülh sazişinin diplomatik çərçivəsi artıq razılaşdırılıb. 2024-cü ilin sonunda Brüssel, Moskva və Tbilisidə keçirilən danışıqlardan sonra sülh sazişinin yekun mətni razılaşdırılıb. Ermənistan əvvəlcə Zəngəzur dəhlizinə qarşı çıxıb, indi isə daha çevik mövqe nümayiş etdirir, iqtisadi integrasiyada iştirak etmək istəyir. Regionda inkişaf təkə Azərbaycan üçün deyil, həm də Ermənistan, Türkiyə, İran və digər ölkələr üçün bir fürsətdir”.

Sülh regionda “iqlimi” dəyişəcək...

Rəcəb Tayyib Ərdoğan bildirib ki, Zəngəzur dəhlizinin əhəmiyyəti getdikcə artacaq və bütün region üçün yeni perspektivlər açacaq. Türkiyə Prezidenti Zəngəzur dəhlizini “geosiyasi və geoiqtisadi inqilabın bir hissəsi” adlandırıb. O əlavə edib: “Zəngəzur dəhlizinin açılması Orta Dəhliz üçün də strateji hadisə olacaq. Bu marşrutdan istifadə etməklə Türkiyə malları Mərkəzi Asiya ölkələrinə və Çinə daha tez bir müddətdə çatdırılacaq”. Türkiyə lideri Zəngəzur dəhlizinin təkə avtomobil yolu ilə deyil, dəniz

yolu ilə də yük axını artırılaçağına diqqət çəkib. Onun sözlərinə görə, Zəngəzur dəhlizinin açılması həm Qars-İğdır-Naxçıvan dəmir yolu xətti üçün stimullaşdırıcı olacaq, həm də Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinə investisiyaların artırılmasına imkan verəcək. O vurğulayıb: “Dünya dəyişir, bu şərait yeni addımların atılmasını tələb edir. Zamanla ayaqlaşmaq və potensialdan istifadə etmək vacibdir. Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh sazişi regionda bütün “iqlimi” dəyişəcək və yeni imkanlar pəncərələri açacaq. Bu, münaqişələr və müharibələr səbəbindən uzun müddət istifadə olunmayan nadir faydalı qarşılıqlı fəaliyyət modelinin formalaşması üçün stimullaşdırıcıdır”.

Türk dünyası üçün tarixi proses...

Türkiyənin hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasının türk dövlətləri ilə əlaqələr üzrə sədr müavini Kürşat Zorlu Türkiyə və Azərbaycan liderlərinin dialoqunu iki ölkənin qardaşlığının sarsılmazlığı rəmzi adlandırır. Partiya sədrinin müavini qeyd edib: “Prezident Ərdoğanın qeyd etdiyi kimi, Türkiyə ilə Azərbaycanı, sadəcə, dostluq deyil, möhkəm qardaşlıq əlaqələri birləşdirir. “Bir millət, iki dövlət” kəlamı xüsusi mənə ilə zənginləşib. Ölkələrimiz tarixin ən kritik və mühüm məqamlarında dəfələrlə bir-birinə dəstək nümayiş etdirib”.

Siyasətçi bildirib ki, Zəngəzur dəhlizinin açılması təkə Azərbaycan deyil, bütün region üçün yeni imkanlar yaradacaq. Onun paylaşımında qeyd olunur: “Bu marşrut təkə geosiyasi deyil, həm də geoiqtisadi əhəmiyyətə malikdir. Zəngəzur dəhlizi Türk dünyası ölkələrini daha çox yaxınlaşdıracaq, həmçinin Orta Dəhliz üçün strateji stimullaşdırıcıdır. Türkiyə Prezident Ərdoğanın rəhbərliyi ilə bu məqsədə çatmaq istiqamətində qətiyyətli səylərini davam etdirəcək. Zəngəzur dəhlizinin açılması üzrə atılan birgə addımlar həm Türkiyə, həm də bütün Türk dünyası üçün tarixi prosesdir”.

kəzi Asiya, Cənubi Qafqaz, Kiçik Asiya kimi mühüm iqtisadi gücü olan bölgələri birləşdirəcək

Müasir inkişaf mərhələsinin aparıcı amili...

Qeyd olunduğu kimi, Zəngəzur dəhlizi müasir tarixi mərhələdə olduqca vacib bir amil kimi çıxış edir. Həm Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvan arasında quru yolla gəliş-gedişin təşkili, həm Türk dünyasının əlaqələrinin integrasiya edilməsi, həm də qlobal Şərq-Qərb ticarət xətti üzərində yeni nəqliyyat dəhlizinin yaradılması müstəvisində Zəngəzur dəhlizi özünün potensial perspektivini yaradıb.

Zəngəzur dəhlizinin reallaşması birinci növbədə mühüm geocoğrafi situasiya formalaşdıracaq. Mərhələ

dəhliz digər region ölkələri üçün də mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Çünki dəhlizin Şimal-Cənub xətti ilə perpendikulyar şəkildə kəsişməsi ikinci xətt üzərində olan dövlətlərin də maraq dairəsini buraya istiqamətləndirir. Türkiyə Prezidentinin də qeyd etdiyi kimi, Zəngəzur dəhlizi ətraf dövlətlərin də iqtisadi maraqlarına cavab verən amil kimi çıxış edir. Bu səbəbdəndir ki, regional müzakirələrdə müəmmədi olaraq bu mövzuya müzakirə edilir, məsələnin reallaşması üçün hər kəs öz fəaliyyətini ortaya qoyur.

Bizim birbaşa əlaqəmiz olmalıdır...

Eyni zamanda, Zəngəzur dəhlizinin açılması Azərbaycanla Naxçıvan arasında quru əlaqə formalaşdıracaq. Prezident İlham Əliyev bu ilin əvvəlində televiziyalara müsahibəsində vurğulayıb ki, biz istəyirik ki, Cənubi Qafqazda sülh olsun, əməkdaşlıq olsun, onlar bizə maneə olmasınlar: “Onlar Türkiyə ilə Azərbaycan arasında coğrafi maneə kimi fəaliyyət göstərməsinlər. Zəngəzur dəhlizi açılmalıdır və açılacaqdır. Onlar bunu nə qədər tez başa düşsələr, o qədər də yaxşıdır. Biz belə vəziyyətdə qala bilmərik. Biz Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi olan Naxçıvana niyə müxtəlif, başqa yollarla getməliyik? Bizim birbaşa əlaqəmiz olmalıdır və bu əlaqə Ermənistanın suverenliyini şübhə altına qoymur”.

P. SADAYOĞLU

Yeni Azərbaycan Partiyası Laçın rayon təşkilatının 30 illik yubileyi qeyd olunub

Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Laçın rayon təşkilatının təsis edilməsinin 30 illik yubileyi münasibətilə Laçın şəhərində təntənəli tədbir keçirilib.

Tədbirdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Laçın rayonunda xüsusi nümayəndəsi Məsim Məmmədov, YAP İdarə Heyətinin üzvü, Milli Məclisin deputatı Hikmət Məmmədov, YAP Veteranlar Şurasının üzvü Tahir Quliyev, YAP Mərkəzi Aparatının məsul əməkdaşı, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi zonalarının kuratoru Elmar Məmmədov, hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri, şəhid ailələrinin üzvləri, Qarabağ müharibəsi iştirakçıları, idarə və müəssisə rəhbərləri, ərazi partiya təşkilatlarının sədrləri, müavinləri, YAP fəalları, Laçın şəhərinə və Zabux, Sus, Böylük kəndlərinə qayıdan sakinlər iştirak ediblər.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başlayan tədbirdə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və ölkəmizin ərazi bütövlüyü

və suverenliyi uğrunda canlarını fəda etmiş şəhidlərin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olunub. Daha sonra Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranması və fəaliyyəti ilə bağlı videoçarx nümayiş etdirilib.

YAP Laçın rayon təşkilatının sədri İlqar İlyasov tədbiri giriş sözü ilə açaraq yubiley münasibətilə iştirakçıları səmimi-qəlbdən təbrik edib və təşkilatın 30 illik fəaliyyəti barədə məruzə ilə çıxış edib. Bildirilib ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının Laçın rayon təşkilatı 1995-ci il iyulun 19-da təsis olunub. Ötən müddət ərzində təşkilat uğurlu inkişaf yolu keçərək bütün ictimai-siyasi proseslərdə yüksək fəallıq göstərib. Hazırda təşkilatın çoxsaylı üzvləri var.

İlqar İlyasov vurğulayıb ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin zəngin siyasi və dövlətçilik təcrübəsi əsasında yaradılan Yeni Azərbaycan Partiyası Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında bu gün ölkəmizin ən güclü və monolit siyasi qüvvəsi kimi fəaliyyətini davam

etdirir. Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın partiya sədrinin birinci müavini kimi səmərəli fəaliyyətini xüsusi əhəmiyyətli hesab edən İlqar İlyasov bildirib ki, YAP bundan sonra da dövlət və xalqın mənafeyi naminə aparıcı rolunu qoruyub saxlayacaq.

Prezidentin Laçın rayonunda xüsusi nümayəndəsi Məsim Məmmədov çıxışında Yeni Azərbaycan Partiyasının, dövlət başçısı İlham Əliyevin rəhbərliyi altında əldə etdiyi uğurlardan danışaraq YAP Laçın rayon təşkilatının fəaliyyətini yüksək qiymətləndirib. Vurğulayıb ki, təşkilat Laçın şəhərində müxtəlif istiqamətli tədbirlər keçirərək rayonun ictimai-siyasi həyatını zənginləşdirir. O, Prezidentin Laçın rayonuna etdikləri səfərlər, görülən işlər və qarşıda duran vəzifələrlə bağlı geniş məlumat verib.

YAP İdarə Heyətinin üzvü, Milli Məclisin deputatı Hikmət Məmmədov isə qeyd edib ki, YAP-ın fəaliyyəti dövründə əldə edilən nailiyyətlər partiyayı ölkədə sabitliyin əsas təminatçısı kimi

təqdim edir. Bu gün YAP yalnız regionda deyil, beynəlxalq miqyasda da nüfuzlu siyasi qüvvə kimi tanınır.

YAP Veteranlar Şurasının üzvü Tahir Quliyev partiyanın müstəqil Azərbaycanın qurulması və inkişafında tarixi rol oynadığını bildirib. Onun sözlərinə görə, Prezident İlham Əliyevin partiya rəhbərliyindən sonra YAP yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub və 44 günlük Vətən müharibəsində əldə edilən qələbə partiyanın nüfuzunu daha da yüksəldib.

Laçın rayon ziyalıları, Partiya veteranı Murad Hüseynov isə çıxışında 1993-2003-cü illərdə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkənin bütün sahələrində fundamental dəyişikliklər baş verdiyini, “Əsrin müqaviləsi”, Bakı-Tbilisi-Ceyhan layihəsi kimi nəhəng təşəbbüslərin gerçəkləşdiyini xatırladı.

Birinci və İkinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçısı Muxtar Həşimov Prezident İlham Əliyevin 44 günlük Vətən

müharibəsində nümayiş etdirdiyi liderlik keyfiyyətlərindən danışaraq, bununla Ali Baş Komandanın ata vəsiyyətini yerinə yetirdiyini qeyd edib. O, bu zəfəri Azərbaycan tarixinin ən şanlı səhifəsi adlandırıb.

YAP Laçın rayon təşkilatı 4 sayılı ərazi partiya təşkilatının sədri Türkanə Nuruyeva çıxışında son illərdə Yeni Azərbaycan Partiyasında aparılan islahatların ölkədə partiya quruculuğu sahəsində əhəmiyyətli nəticələr verdiyini qeyd edib. O, Laçın rayon təşkilatının əldə etdiyi uğurları vurğulayaraq, rəhbəri olduğu Ərazi Partiya Təşkilatının fəaliyyət istiqamətləri və görülən işlər barədə ətraflı məlumat verib.

Tədbirin sonunda YAP Laçın rayon təşkilatının fəaliyyətində fəallıq göstərən bir qrup partiya üzvünə Fəxri fərmanlar təqdim olunub, partiya yeni qəbul edilən üzvlərə isə vəsiqələr verilib.

Yubiley tədbiri Yeni Azərbaycan Partiyasının himninin səsləndirilməsi ilə yekunlaşıb.

Diplomatik xidmət orqanları rəhbərlərinin IX müşavirəsi...

İyulun 9-da Xankəndi şəhərində xüsusi sessiya keçiriləcək

İyulun 7-də ADA Universitetində "Azərbaycanın xarici siyasəti suverenliyin bərpasından sonra: prioritetlər və çağırışlar" mövzu-

olunan açılış mərasimində xarici siyasətimizin yeni istiqamətləri, ölkəmizin vəsiqəçilik, iqlim diplomatiyası söyləri və bu istiqamətdə

qanlarının fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılmasına həsr olunan panel sessiyaların təşkili nəzərdə tutulur. Dünən isə "Dəyişən

sunda diplomatik xidmət orqanlarının rəhbərlərinin IX müşavirəsinin açılış mərasimi keçirilib. Açılış mərasimində ADA Universitetinin rektoru Hafiz Paşayev, xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov, Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi, Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev çıxış ediblər. Çıxışlar zamanı Azər-

gələcək planlar barədə müzakirələr aparılıb. Postmünaqişə dövründə bölgədə mövcud vəziyyət, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işləri, habelə Azərbaycan-Ermənistan normallaşma prosesindən bəhs edilib, sülh prosesini hədələyən mövcud çağırışlar, o cümlədən ölkəmizə qarşı Ermənistan konstitusiyasında əks olun-

dünya düzənində xarici siyasət və çoxtərəfli diplomatiya" mövzuna həsr olunan ilk panel müzakirəsi xarici işlər nazirinin müavini Araz Əzimov və Yalçın Rəfiyevin əsas nətiqlər qismində iştirakı ilə keçirilib. Panel çərçivəsində postmünaqişə dövrünün realiaqlarının Azərbaycan xarici siyasətində yaratdığı prioritetlər, normallaşma prosesinin vəziyyəti və

baycanın xarici siyasətinin bir sıra istiqamətləri, o cümlədən iqtisadiyyat, təhlükəsizlik, enerji, mədəniyyət, kommunikasiya sahələri üzrə görülmüş işlər və gələcək planlardan bəhs olunub, ölkəmizin yerləşdiyi bölgədə mövcud vəziyyəti, habelə beynəlxalq təhlükəsizlik vəziyyəti təhlil edilib. İkitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlıq gündəliyinin genişləndirilməsi, regional və beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq məsələlərindən bəhs

muş ərazi iddialarının aradan qaldırılmasının vacibliyi diqqətə çatdırılıb. İyulun 9-dək davam edəcək müşavirə çərçivəsində ikitərəfli və çoxtərəfli diplomatiya, iqtisadi, iqlim, enerji diplomatiyası, bağlamlar, məhkəmə prosesləri, humanitar və mədəniyyət diplomatiyası, beynəlxalq inkişafa yardım, xarici siyasətin kommunikasiyası, parlament diplomatiyası, beynəlxalq müqavilələr, diaspor fəaliyyəti, habelə diplomatik xidmət or-

mövcud çağırışlar, regional və beynəlxalq təhdidlərin fonunda ölkəmizə təsir edəcək təhlükəsizlik məsələləri, çoxtərəfli platformalarda fəaliyyət çərçivəsinə mövcud çağırış və imkanlar təhlil edilib. 9 İyul - Azərbaycan Respublikası diplomatik xidmət orqanları əməkdaşlarının peşə bayramı günündə isə müşavirə işini Xankəndi şəhərində keçiriləcək xüsusi sessiya ilə davam etdirəcək.

Nardar BAYRAMLI

Tarixi fürsət...

Region dayanıqlı və dönməz sülhün astanasındadır

Azərbaycan ilə Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşması, sülhün imzalanması istiqamətində davam edən proses nəticəyə yaxınlaşır - bu ilin mart ayında sənədin detalları ilə bağlı tam razılıq əldə edilib. İllərdir özünün qeyri-konstruktiv mövqeyi ilə regionda sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunmasına maneçilik törədən, üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirməyən Ermənistan tərəfi də artıq müəyyən sülh anonsları səsləndirir. Bu, rəsmi İrəvanın artıq Azərbaycanın regionda yaratdığı yeni siyasi-iqtisadi realiaqları qəbul etməsi kimi dəyərləndirilsə də, Bakı qarşı tərəfdən real addımlar gözləyir. Başqa sözlə, sülhün həm əbədi, həm də dayanıqlı olması üçün Ermənistan üzərinə düşən məsuliyyəti yerinə yetirməlidir.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycan Prezidentinin xüsusi tapşırıqlar üzrə nümayəndəsi Elçin Əmirbəyov Meksikaya işgüzar səfəri zamanı "Mundo Internacional" jurnalına verdiyi müsahibədə bildirib ki, Azərbaycan ilə Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşdırılması üçün saziş layihəsinin mətni üzrə müzakirələr tamamlanıb. E.Əmirbəyov Ermənistanla sülh prosesi barədə danışaraq, 30 illik münaqişədən sonra Cənubi Qafqaz regionunda dayanıqlı və dönməz

regionda dayanıqlı və dönməz sülhün əldə olunması üçün tarixi bir fürsətin yarandığını qeyd edib. Eyni zamanda sazişin imzalanmasına mane olan amillərdən söz açıb. Bunlar arasında Ermənistan konstitusiyasında Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının mövcudluğu kimi sülh sazişinin məzmunu və ruhuna zidd olan məqamların, habelə Minsk qrupu kimi öz əhəmiyyətini itirmiş təşkilatların ləğv edilməsi zərurətinin olduğu vurğulanıb.

sülhün əldə olunması üçün tarixi bir fürsətin yarandığını qeyd edib. Eyni zamanda sazişin imzalanmasına mane olan amillərdən söz açıb. Bunlar arasında Ermənistan konstitusiyasında Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının mövcudluğu kimi sülh sazişinin məzmunu və ruhuna zidd olan məqamların, habelə Minsk qrupu kimi öz əhəmiyyətini itirmiş təşkilatların ləğv edilməsi zərurətinin olduğu vurğulanıb.

Konstitusiya dəyişikliyi zəruridir...

Beləliklə, münasibətlərin normallaşması Cənubi Qafqazın həyatında yeni - sabit və inkişafa yönəlik dövrün başlama perspektivini formalaşdırır. Nəticə etibarilə, sülh zəmini üçün tələb edilən iki addım atılmalıdır - Ermənistan tərəfi həm konstitusiyasında müvafiq dəyişikliyi etməli, həm də ATƏT-in Minsk qrupundan birmənalı şəkildə imtina etməlidir. Konstitusiya məsələsi artıq bir neçə ildir ki, müzakirə predmetidir. Ermənistanın Müstəqillik Bəyannaməsi əsasında yazılan konstitusiya 1995-ci il iyulun 5-də qəbul edilib. Ermənistanın Müstəqillik Bəyannaməsinin preambulasında "Ermənistan SSR Ali Sovetinin və Dağlıq Qarabağ Milli Şurasının 1 dekabr 1989-cu il tarixli "Ermənistan SSR-ə yenidən birləşmək haqqında" birgə qon-

darma qərardan bəhs olunur. Yəni rəsmi olaraq Ermənistan hələ də 4,4 min kvadratkilometrlilik Azərbaycan torpağına iddia ortaya qoyur.

Azərbaycanın məsələyə münasibəti birmənalıdır. Dayanıqlı sülh yalnız və yalnız Ermənistanın əsas sənədində dəyişiklik edildikdən sonra imzalanacaq. Artıq bir müddətdir ki, Ermənistanda konstitusiya dəyişikliyi ilə bağlı məsələ müzakirə olunur. Qeyd edək ki, Ermənistanın ayrı-ayrı şəxsləri bu dəyişikliyin həm zəruri, həm də vacib olduğunu dəfələrlə dilə gətirib - baş nazir Nikol Paşinyan, XİN rəhbəri Ararat Mirzoyan öz müsahibələrində etiraf ediblər ki, bu məsələ öz həllini tapmalıdır. Hətta bir neçə gün öncə Ermənistanın ədliyyə naziri Səbi Qalinyan konstitusiyanın yeni mətninin 10 ay ərzində hazır ola-

biləcəyini bildirib. O deyib ki, Müstəqillik Bəyannaməsinə mümkün düzəlişlər (Azərbaycanın tələb etdiyi düzəliş) məsələsi də müzakirə olunacaq.

Demək ki, artıq İrəvan anlayıb ki, məsələnin bir həlli var - konstitusiyada yer alan bu əsas iddiaların aradan qaldırılması. Bunun üçün isə Ermənistanda müvafiq addımlar atılmalıdır. Ermənistan baş düşməlidir ki, sülh üçün bu şərtin yerinə yetirilməsi zəruridir - çünki Ermənistan konstitusiyasından bəyannaməyə istinad aradan qaldırmıdıqca gələcək illərdə yenidən revanşizm arzusu na düşə bilər. Beləliklə də, vəziyyət yenidən gərginləşər. Bunun baş verməməsi üçün Ermənistan konstitusiyasındakı Azərbaycan torpaqlarına rəsmi iddiaların hər biri aradan qaldırılmalıdır.

Minsk qrupu ləğv edilməlidir...

Paralel olaraq eyni məsələni ATƏT-in Minsk qrupu ilə bağlı demək olar. Azərbaycan haqlı olaraq bildirir ki, Qarabağ münaqişəsinin bitməsi Minsk qrupunun da fəaliyyətini yekunlaşdırır. ATƏT-in Minsk qrupu münaqişənin tənzimlənməsində vasitəçi mexanizmi formalaşdırılmışdır. Artıq "Qarabağ münaqişəsi" adlı bir mövhum mövcud olmadığı üçün, belə bir "vasitəçi mexanizmi" də ehtiyac qalmır. Azərbaycan ilə Ermənistan arasındakı münasibətlər qlobal gündəliyi maraqlandı-

ran bir məsələ deyil, ikitərəfli kontekstdə həll olunan bir məsələdir - nəticə etibarilə, ATƏT-in Minsk qrupunun mövcudluğuna real olaraq ehtiyac duyulmur. Ermənistan isə bu məsələdə də ləng davranır. Halbuki bunu yerinə yetirmək daha asandır. Bu və ya digər şəkildə dövlətin müvafiq strukturları bununla bağlı qərar verib elan edə bilərlər. Beləliklə, Ermənistan sülhü tezləşdirmək üçün real imkana malikdir - Konstitusiya ilə bağlı məsələləri tezləşdirmək, ATƏT-in Minsk qrupu-

nun ləğvi məsələsinin reallaşması üçün atılması zəruri addımları həyata keçirmək İrəvanın özü üçün müsbət bir hal yaradacaq. Çünki Azərbaycan ilə Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşması Cənubi Qafqazın həyatında yeni - sabit və inkişafa yönəlik dövrün başlama perspektivini formalaşdırır. Məhz imzalanacaq sülh Cənubi Qafqazın yeni dönməzdə stabil və sabit məkan kimi inkişafına yol açacaq. Bu inkişafdan Ermənistan da bəhrələnməli...

P.İSMAYILOV

Dohada nəticəsiz danışıqlar...

Növbəti mərhələdə razılıq olarsa, Qəzzada atəşkəs elan ediləcək

İsrail ilə HƏMAS hərəkəti arasında Qəzza zolağında atəşəsin əldə olunması ilə bağlı dolayı danışıqların ilk raundu nəticəsiz başa çatıb. Bu barədə “Sky News Arabia” telekanalı məsləhətləşmələrin gedişatı ilə tanış olan fələstinli rəsmilərə istinadən xəbər verib. Qeyd edək ki, İsrail və HƏMAS nümayəndələrinin iştirakı ilə danışıqlar iyunun 6-da axşam saatlarında Qəterin paytaxtı Dohada baş tutub.

İsrail HƏMAS-ın təkliflərini qəbulolunmaz hesab edir

İsrail nümayəndə heyəti Qəzza zolağında atəşkəs və orada saxlanılan girovların azad edilməsi haqqında razılaşma əldə etmək məqsədilə HƏMAS hərəkəti ilə dolayı danışıqların aparılması üçün Dohaya səfər etmişdi. Danışıqlar öncəsi İsrailin Baş naziri Benyamin Netanyahu-nun Ofisi bəyanat yayaraq bildirmişdi ki, Fələstinin radikal HƏMAS hərəkətinin Qəterin Qəzza zolağında nizamlanma ilə bağlı təklifinə etdiyi dəyişiklik-

lər İsrail üçün qəbuledilməzdir: “HƏMAS-ın Qəter təklifinə etdiyi düzəlişlər bizə ötürülüb və

İsrail üçün qəbuledilməzdir”. Qeyd edilib ki, Netanyahu dolayı dialoq formatında danışıqlara dəvətə cavab verməyi və Qəter təşəbbüsü əsasında girovların qaytarılması ilə bağlı təmasları davam etdirməyi tapşırıb. Lakin göründüyü kimi, danışıqların ilk raundu uğursuz oldu.

Tramp hansı halda Qəzzada atəşkəs elan edə bilər?

Əgər İsrail və HƏMAS nümayəndələrinin iştirakı ilə Dohada danışıqlar uğurla baş tutsaydı, ABŞ Prezidenti Donald Tramp iyunun 7-də Qəzza zolağında atəşkəsi elan edə bilərdi. Bu barədə “National” nəşri öz mənbələrinə istinadən bildirib. Nəşr qeyd edib ki, atəşkəs barədə

qərar İsrail və HƏMAS-ın Dohadakı dolayı danışıqların nəticələrindən asılıdır. Əgər münaqişə tərəfləri sazişin ayrı-ayrı parametrləri ilə bağlı fikir ayrılıqlarını həll edərlərsə, Tramp müvəqqəti atəşkəs elan edəcək, HƏMAS-ı silahı yerə qoymağa və bütün girovları azad etməyə çağıracaq.

Nəzərə alaq ki, bu danışıqlar Netanyahu-nun Vaşinqtona səfəri fonunda keçirilir. İsrailin baş naziri artıq ABŞ-a səfər edib və onun təyyarəsi ABŞ-ın Endryus hərbi bazasına enib. Bu, özlüyündə qarşı tərəfə bir mesaj kimi də qəbul olunur.

hı yerə qoymağı, bəzi məsələlərdə mövqeyimizi yumşaltmağı tələb etməyin”, - deyə o bildirib. Livanın paytaxtı Beyrutun sakinlərinə müraciətində Qasem qeyd edib ki, İsraillə vəziyyətin

şərtlər yerinə yetirildikdən sonra regionda gərginliyin azaldılması üçün növbəti addımları müzakirə etmək mümkün olacaq.

Xarici mətbuat isə qeyd edir ki, bu bəyanatlar ABŞ-ın Türkiyədəki

səfiri və Suriya üzrə xüsusi nümayəndəsi Tom Barrakın Livana səfəri ərəfəsində səslənib. Gözlənilir ki, Livan hakimiyyəti ona “Hizbullah”ın hərbi qanadının tərk silah edilməsi tələbi-nə cavab verəcək.

Belə bir şəraitdə əsas diqqət İsrailin Baş naziri Netanyahu-nun ABŞ-a səfəri çərçivəsində aparılan danışıqlar, xüsusilə Prezident Tramp-la görüşü-nün nəticələri

nə yönəlib. İki müttəfiqin görüşdə aldığı qərarlar Qəzza zolağı ilə bağlı vəziyyətin gələcək taleyinə ciddi təsir göstərə bilər.

N.BAYRAMLI

İsxak Hersoqdan xəbərdarlıq

İsrail prezidenti İsxak Hersoq isə Qəzza zolağında girovların azad edilməsi üçün razılaşmaların əldə olunacağına ümid etdiyini bildirib və bunun üçün çətin qərarların tələb oluna biləcəyi barədə xəbərdarlıq edib. Prezident Hersoq bu açıqlamaları baş nazir Binyamin Netanyahu-nun ABŞ-a səfəri ərəfəsində verib: “İsrail baş nazirinin Vaşinqtona səfəri girov götürülmüş qardaş və bacılarımızın azad edilməsi üçün razılaşmaya nail olmaq üçün irəliləyişə yönəlmiş vacib bir missiyadır. Bu vəzifəni yerinə yetirmək bizim ən yüksək mədəni borcumuzdur”. İsrail prezidenti “çətin və ağır qərarların qəbul edilməsi lazım olan hallarda belə, bu cür sözlərə tam dəstək” ifadə edib.

İsrail ordusunun Baş Qərargah rəisi Eyal Zamir də HƏMAS ilə İsrail girovlarının azad edilməsinə dair razılaşmanın bağlanmasını dəstəklədiyini bildirib. E.Zamir hesab edir ki, Qəzza zolağında hərbi əməliyyatın davam etdirilməsi İsrail girovlarının həyatını təhlükə altına atır: “İsrailin Baş naziri Benyamin Netanyahu isə öz növbəsində HƏMAS-ın anklavda hakimiyyətdən uzaqlaşdırılması və radikalların tam tərk-silah edilməsi zəruri-liyində israr edir”.

Bütün bunların fonunda HƏMAS tərk-silah olunmasını qəbul etmir. Onunla yanaşı, “Hizbullah” da hərbi birləşmələrini tərk-silah etməyi planlaşdırır. Bu barədə qruplaşmanın lideri Naim Qasem bəyan edib. “Təhdidlər bizi təslim olmağa məcbur etməyəcək, bu gün bizdən sila-

“Hizbullah” da tərk-silah olunmaq niyyətində deyil

normallaşması üçün qarşı tərəfin “işğal edilmiş əraziləri tərk etməsi, təcavüzü dayandırması, məbusları azad etməsi” tələb olunur. “Hizbullah” başçısının sözlərinə görə, bu

Ukraynada hökumət dəyişəcəkmi?

Ukrayna Ali Radası baş nazir Denis Şmyqalı istefaya göndərməyə hazırlaşır. Bu barədə “Vzlyad” nəşri yazıb. Bildirilir ki, həftənin ilk iş günündə deputatlar növbədənəknar iclasa dəvət alırlar. Ekspertlərin fikrincə, ABŞ Ukraynada hökumət dəyişikliyinə qarşıdır, lakin Zelenskinin Ofisi və onun rəhbəri Andrey Yermak Şmyqalı daha sədiq adamı ilə əvəzləmək niyyətindədir. Son iki aydır ki, Ukraynada baş nazir Şmyqalın tezliklə istefaya getməsi ilə bağlı şayiələr doladır. Ukrayna Konstitusiyasına görə baş nazir vəzifəsindən azad edilərsə, bütün hökumət üzvlərinin səlahiyyətlərinə avtomatik xitam verilir.

Əsas namizəd iqtisadiyyat naziri Yuliya Sviridenko hesab olunur

Son iki aydır ki, Ukraynada baş nazir Şmyqalın tezliklə istefaya getməsi ilə bağlı şayiələr doladır. Ukrayna Konstitusiyasına görə baş nazir vəzifəsindən azad edilərsə, bütün hökumət üzvlərinin səlahiyyətlərinə avtomatik xitam verilir.

Şmyqalın istefası siyasi motivlərlə deyil, Ukrayna iqtisadiyyatının tənəzzülü ilə izah edilir. Gələcəkdə Şmyqalın Ukraynanın bərpası ilə bağlı konfrans üçün Romaya səfəri planlaşdırılır. Formal olaraq parlamentin plenar iclası iyunun 15-nə təyin edilib. Bununla belə, məlumata görə, parlamentarilərə iyunun 7 və 8-də fəvqəladə sessiya barədə bildiriş göndərilib.

Ukrayna mətbuatının yazdığına görə, hökumət başçısı postuna ən çox ehtimal olunan namizəd baş nazirin müavini, iqtisadiyyat naziri Yuliya Sviridenko hesab olunur. Onun yeni baş nazir kimi Romada Ukraynanı təmsil edəcəyi güman edilir. Ötən ilin payızında Ukrayna hökumətinin tərkibi yarıya qədər yenilənib. O cümlədən, səkkiz nazir dəyişdirilib. İyunun əvvəlində Zelenski öl-kənin hərbi rəhbərliyində də gənişmiqyaslı dəyişikliklər həyata keçirib, o cümlədən

yasi idarəçiliyin yenidən formalaşdırılması məqsədi daşıyır.

və cəbhə xəttində əldə olunan nəticələrin ictimai gözləntiləri tam qarşılamama-

Quru Qoşunlarının komandanı vəzifəsindən istefa verib. Hökumət dəyişikliyi Zelenskinin Ofisinin rəhbəri Andrey Yermakın hakimiyyətini daha da möhkəmləndirməyə imkan verəcək. Ekspertlər də hesab edirlər ki, Ukrayna hökumətinin mümkün istefasının əsas səbəbi Zelenskinin öz hakimiyyətini gücləndirmək və bütün

şəxslərin Zelenskiyə daha sədiq kadrlar olma-sı, bu qərarın daha çox daxili siyasi idarəetmə ilə bağlı olduğunu deməyə əsas verir. Onun sözlərinə görə, hökumət dəyişikliyi, həm də ictimai narazılığın və daxili siyasi gərginliyin azaldılması vasitəsi kimi qiymətləndirilə bilər: “Mövcud sosial-iqtisadi problemlər, müharibənin uzun müddət davam etməsi və cəbhə xəttində əldə olunan nəticələrin ictimai gözləntiləri tam qarşılamama-

dövlət qurumları üzərində daha da böyük nəzarət əldə etmək istəyidir.

sədi daşıyır. Digər tərəfdən, bu dəyişiklik Ukraynanın xarici siyasət kursunda ciddi dəyişikliklərə səbəb olmayacaq. Zelenski administrasiyası əsas qərarları əvvəlki kimi öz nüvəsində for-

bərpa və investisiya proqramlarında hökumətin yeni simalarla fəaliyyət göstərməsi imic baxımından daha əlverişli ola bilər”.

Politoloqun fikrincə, bu dəyişiklik hökumət daxilində texnokrat və menecer tipli kadrların önə çıxarılması tendensiyasını gücləndirə bilər. Yeni baş nazirin əsas funksiyası artıq yalnız idarəetmə deyil, həm də beynəlxalq donorlarla effektiv əlaqə qurmaq və islahatların icrasını təmin etmək olacaq. Bu baxımdan, kabinet dəyişikliyi idarəetmədə daha yüksək koordinasiya və effektivlik məqsədinə yönəlib.

Z.Qarayeva

“Yeni hökumət daha çevik iqtisadi siyasət yürüdərək beynəlxalq tərəfdaşlarla - xüsusilə Avropa İttifaqı və ABŞ ilə əməkdaşlığı dərinləşdirməyə çalışa bilər. Xüsusən də müharibədən sonrakı bərpa və investisiya proqramlarında hökumətin yeni simalarla fəaliyyət göstərməsi imic baxımından daha əlverişli ola bilər”

ma-laşdırmağa davam edəcək. Lakin yeni hökumət daha çevik iqtisadi si-

qeyd edib ki, baş nazirin istefası və əvəzlənməsi

Ukrayna üçün daha çox daxili siyasi və funksional səbəblərlə izah oluna bilər: “Xarici siyasət istiqamətləri dəyişməyəcək, amma daxili idarəetmədə çeviklik və cavabdehlik artırıla bilər. Bu dəyişiklik Ukrayna hakimiyyətinin həm ictimai dəstəyi saxlamaq, həm də beynəlxalq tərəfdaşların etimadını möhkəmləndirmək üçün atdığı strateji addım kimi qiymətləndirilə bilər”.

Nardar BAYRAMLI

Politoloq: Bu dəyişiklik ictimai narazılığın və daxili siyasi gərginliyin azaldılmasına da hesablanıb

Prezident Aparatının, xüsusilə Andrey Yermakın bu prosedə aparıcı rol oynaması, Zelenski komandasının hökumətə nəzarəti gücləndirmək istədiyini göstərir. Mümkün namizədlər sırasında olan

masi səbəbilə cəmiyyətdə artan narazılıq fonunda, yeni hökumət formalaşdırmaq məsuliyyətin bölüşdürülməsi və siyasi məsuliyyətin təzələnməsi məq-

yasət yürüdərək beynəlxalq tərəfdaşlarla - xüsusilə Avropa İttifaqı və ABŞ ilə əməkdaşlığı dərinləşdirməyə çalışa bilər. Xüsusən də müharibədən sonrakı

Məsələ ilə bağlı qəzetimizə açıqlamasında politoloq Züriyyə Qarayeva bildirib ki, Ukraynada baş nazir postunda dəyişiklik ehtimalı ilk növbədə si-

“Amerika” partiyası yaranır

ABŞ-da klassik siyasi qüvvələrə alternativ yeni siyasi partiya meydana çıxır. Bu partiyanın ABŞ-da keçiriləcək növbəti prezident və Konqres seçkilərində iştirak edəcəyi gözlənilir. Belə ki, dünyanın ən zəngin adamı, ABŞ Hökumətinin Səməraliliyi Departamentinin sabiq rəhbəri İlon Mask siyasi partiya yaratdığını elan edib. ABŞ-ın kosmik nəqliyyat şirkətinin qurucusu və baş icraçı direktoru, o cümlədən TESLA şirkətinin rəhbəri İlon Mask iyulun 6 - da öz “X” sosial şəbəkəsində qeyd edib ki, onun rəhbərlik edəcəyi partiya ölkəyə azadlıq gətirəcək. “İkindən 1 fərqlə, yeni siyasi partiya istəyirdiniz və olacaq. Ölkəmizin xərclər və rüşvətخورluq üzündən iflasa uğradığı bir vəziyyətdə məlum olur ki, biz demokratiya deyil, birpartiyalı sistemdə yaşayırıq. Bu gün “Amerika Partiyası” azadlığınızı sizə qaytarmaq üçün quruldu,” - deyər İ.Mask öz hesabında vurğulayıb. Xatırladaq ki, sahibkar İlon Mask partiyasını elan etməmişdən əvvəl “X” platformasında ölkədə yeni bir siyasi partiya yaratmaq zərurəti ilə bağlı

Mask hakimiyyətə iddialı olacaq

sorğu keçirmişdi. O, bu sorğu ilə bir çoxlarına ABŞ-da ikipartiyalı sistemin sınaqdan keçirildiyi və xalqın daha geniş siyasi çeşidə ehtiyacı olduğunu diqqətə çatdırıb - ikipartiyalı sistemə alternativ institutun yaradılmasının zərurətini vurğulayaraq “Amerika” partiyası yaratmalıyıqmı?” adlı sual ünvanlayıb. Sual ünvanlandıqdan sonra, yalnız bir neçə saat ərzində 81 mindən çox istifadəçi sorğuda iştirak edib və bu müddət ərzində səs verənlərin 64,8 faizi yeni siyasi partiyanın əsasının qoyulmasını məqbul hesab edib. Qeyd edək ki, ABŞ-da 200 iləndən çoxdur ki, ikipartiyalı sistem mövcuddur - 1789-cı ildən bəri iki siyasi partiya - Demokratlar və Respublikaçılar ölkənin siyasətində dominant rol

oynayır. Sol-mərkəzçi Demokratlar sosial ədalət, səhiyyə və bir çox sosial-iqtisadi məsələlərdə liberal islahatların aparılmasının tərəfdarıdır, sağ-mərkəzçi Respublikaçılar dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsinin məhdudlaşdırılması, vergilərin azadılması və fərdi azadlıqların artırılmasına üstünlük verirlər, o cümlədən ənənəvi mühafizəkar xəttin təbliğatçısıdır. ABŞ-da bir neçə kiçik siyasi partiyalar da mövcuddur. Lakin bu partiyaların ölkənin siyasi ictimaiyyətində böyük gücə çevrilmələri üçün imkanları yoxdur. Artıq sosial şəbəkələrdə iddialar dolur ki, Maskın partiyasının əsas prinsipləri arasında iqtisadi liberalizm, sosial bərabərlik və daha şəffaf idarəetmənin təbliğati üstünlük təşkil edəcək.

Yeni partiya ABŞ-da siyasi parçalanma yarada bilər?

Məsələ ilə bağlı politoloq Tural İsmayilov “Yeni Azərbaycan” qəzetinə şərhində qeyd edib ki, Maskın yaratdığı siyasi partiya Amerika siyasi sistemində qeyri-ənənəvi bir dalğa yarada bilər. Ekspertin sözlərinə görə, Maskın texnologiya sahəsindəki nüfuzu və kütlə psixologiyasına təsir gücü seçicilərin diqqətini cəkməyə qadirdir. “Xüsusən gənc və texnologiyaya meyilli elektorat üçün o, siyasi elitalara alternativ kimi görünür. ABŞ-da mövcud ikipartiyalı sistem uzun illərdə sabitlik gətirərək, eyni zamanda monolit və dəyişməz siyasi mədəniyyət yara-

dıb. Belə bir şəraitdə “üçüncü güc” kimi çıxış edən hər kəs potensial təhlükə vəd edir - sistem üçün də, seçki balansını üçün də. Maskın partiyası respublikaçılardan narazı olanları, demokratlardan bezmiş müstəqil seçiciləri cəlb edə bilər. Bu da köhnə partiyalarda parçalanma riskini artırır. İctimai qütbləşmə artıq pik həddədir və belə bir təşəbbüs həmin qütbləşməni daha da dərinləşdirə bilər,” - deyər T.İsmayilov vurğulayıb ki, Maskın şəxsi xarizması və qeyri-adi ritorikası siyasi debatlarda yeni ton formalaşdırı bilər: “O, təkəbr partiyası deyil, siyasi davranış model-

lərini də dəyişə bilər. Lakin siyasi institutlar hələ də klassik strukturlara əsaslanır və fərdi kulturlardan daha çox partiya sistemində bağlıdır. Mask öz partiyasını brend kimi təqdim etsə də, bu, yetərli deyil - əsl siyasi uğur üçün davamlılıq, ideoloji platforma və təşkilatlanma lazımdır. ABŞ seçicisinin mühüm hissəsi hələ də ənənəvi partiya loyallığına sadıqdır. Maskın partiyası müvəqqəti yüksəlişə, lakin sistem içində qalıcı yer tutmağa da bilər. Amma bir həqiqət dəyişməzdir: o, artıq siyasi sistemdə təzyiq elementi kimi daxil olub. Bu isə az deyil”.

Mask hansı maneələrlə üzləşəcək ?

Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin siyasi ekspert Mətin Məmmədli qəzetimizə şərhində bildirib ki, ABŞ-da ənənəvi iki partiya alternativ olan yeni siyasi partiyanın yaranması və fəaliyyət göstərməsi üçün zəmin var. Ekspert qeyd edib ki, Amerika gəncləri arasında İlon Maska rəğbət bəsləyənlər çoxdur. “Hesab edirəm ki, Maskın partiyasının ətrafına Respublikaçılar və Demokratlardan narazı olanlar cəmləşəcək. Bu

partiyayı dəstəkləyənlər arasında gənclər çoxluq təşkil edə bilər. Lakin burada xüsusi məqamları da nəzərə almaq lazımdır. Trump administrasiyası Maskın rəhbərlik edəcəyi partiyanın fəaliyyətinə ciddi əngəllər yaradacaq. Çünki nəzərə almaq lazımdır ki, Maskın “Amerika” partiyası ideoloji baxımdan Respublikaçılara yaxın olacaq. Belə bir partiyanın əsasının qoyulması Respublikaçıların sosial bazasına zərər vura bilər. Bu, Trumpı

və komandasını narahat etməyə biləcək. Eyni zamanda Mask digər maneələrlə üzləşəcək. ABŞ-ın mövcud seçki sistemi ölkənin idarəçiliyində üçüncü bir siyasi qüvvənin ortaya çıxmasına imkan vermir. Seçki sistemi ilə paralel olaraq institusional baryerlər də var. Bununla yanaşı, ABŞ-da media resursları demək olar ki, iki partiyanın əlində cəmləşib”.

Yunis ABDULLAYEV

İrəvanda azərbaycanlı jurnalist xanımların maarifçilik missiyası

XIX əsrin sonları, XX əsrin əvvəllərində Cənubi Qafqazda Azərbaycan dilində nəşr edilən mətbuatın sıralarının genişlənməsi İrəvanda da mətbuata olan marağın artmasına səbəb olmuşdu. Həmin dövrdə artıq İrəvanda ədəbi-ziyali mühiti formalaşmağa başlamışdı. İrəvanlı ziyalılar, xüsusən də İrəvanda fəaliyyət göstərən təhsil müəssisələrinin azərbaycanlı müəllim və tələbələri “Əkinçi” (1875-1877), “Kəşkül” (1883-1891), “Kaspi” (1881-1919), “Şərqi-Rus” (1903-1905), “Həyat” (1905-1906), “İrşad” (1905-1907), “Füyuzat” (1906-1907), “Molla Nəsrəddin” (1906-1931) kimi qəzet və jurnallarla əməkdaşlıq edirdilər. 1914-cü il fevral ayının 22-də İrəvanda Qərbi Azərbaycan ziyalıların illərlə həsrətlə gözlədiyi ilk milli mətbuat nümunəsi “Lək-lək” satirik məcmuəsi meydana çıxdı. Bununla da Qərbi Azərbaycanın mədəni həyatında əlamətdar hadisə baş verdi. 12 nömrəsi işıq üzü görən “Lək-lək” cəmi 5 ay dünya işığına çıxıb bilməmişdir. 1917-ci il yanvar ayının 1-dən etibarən Əli Məhzunun redaktorluğu və Həsən Mirzəzadə Əliyevin nəşriyyəti ilə “Bürhani-həqiqət” adlı yeni bir satirik məcmuənin ilk nömrəsi çapdan çıxdı. Bu mətbuat orqanları həm də Qərbi Azərbaycanda maarifçilik ideyalarını təbliğ etmək üçün mühüm bir platforma olmuşdur. Qərbi Azərbaycanda xalqımızın ictimai və mədəni səviyyəsinin inkişafı yolunda böyük əhəmiyyət kəsb edən bu mətbuat orqanlarında, xüsusilə də “Bürhani-həqiqət”in səhifələrində maarif və mədəniyyətin yayılması uğrunda fədakarcasına çalışmış yaradıcı qadınlar cəsarətlə çıxış edirdilər. İrəvanda belə maarifpərvər qadınlardan biri də Qızılbaşlardan ibarət Azərbaycan ordusuna başçılıq edən Əli xanın nəvəsi, Cəmil bəyin qızı, İrəvanda ilk qadın jurnalist Səriyyəxatun olub. İrəvanda az-çox təhsil görmüş xanımlar - Əbdülməlik Merənnisə, Rəmziyyə, Müfidə, Fatimə, Zeynəb Şöhrət və başqaları öz yazılarında, şeirlərində qadınların təhsil almasını, hüquqlarını anlamasını, teatra, incəsənətə meyli etməsinə vacib sayırdılar.

Lakin 1918-1920-ci illərdə İrəvan quberniyası ərazisində ilk erməni dövləti - Ermənistan (Ararat) Respublikasının mövcudluğu dövründə İrəvanda Azərbaycan dilində mətbuat nəşr etməmişdir. Qərbi Azərbaycanda sovet hakimiyyəti qurulduqdan sonra, 1920-ci ilin yanvarından etibarən İrəvanda Azərbaycan dilində “Kommunist” (1920), “Rəncbər” (1921-1923) qəzetləri çap olunmuşdur.

İrəvanda Azərbaycan dilində mərkəzi mətbuat orqanları olan bu qəzetlərin fəaliyyəti dayandırıldıqdan sonra 1924-cü il noyabr ayının 29-da Azərbaycan dilində “Zəngi” adlı qəzetin ilk nömrəsi işıq üzü görür. Qərbi Azərbaycanın mətbuat tarixi, cəmiyyətin inkişafı ilə yanaşı, qadınların mətbuata daxil olması ilə də diqqət çəkir. “Zəngi” qəzeti XX əsrin əvvəllərində yalnız informasiya yayımında deyil, həm də İrəvanda daha çox gənc xanım jurnalistlərin ilk addımlarını atdığı bir platforma kimi mühüm yer tutur. Bu qəzet Qərbi Azərbaycanda həm təhsil, həm də mədəniyyət sahəsində maarifçilik hərəkatının qarşısı olmaqla yanaşı, eyni zamanda qadınların cəmiyyətdəki rolunun artmasına da gəniş şərait yaratmışdır.

“Zəngi” qəzetini müxtəlif vaxtlarda İrəvanda Azərbaycan dilində çıxan digər dövrü mət-

buat orqanlarından fərqləndirən əsas cəhət qadınların mətbuata rolunun ilk dəfə olaraq daha gəniş tərkibdə təsdiqlənməsidir. Bu mənada, “Zəngi” qəzeti sovetlər dövründə yalnız bir informasiya vasitəsi deyil, həm də qadınların ictimai həyatda maarifçilik yolu ilə fəallaşmasının öncüsü olmuşdur. Qəzetin səhifələrində qadın müəllimlərinin çıxış etməsi təkə onların qələm fəaliyyətini deyil, cəmiyyətin qadın münasibətindəki dəyişiklikləri də əks etdirirdi. Qərbi Azərbaycanda yaşayan ziyalı qadınlar - müəllimlər, yazıçılar, jurnalistlər - mətbuat vasitəsilə öz sözlərini deməyə başladılar. Onların yazılarında təkə qadın haqları deyil, ümumxalq məsələləri - ana dilinin qorunması, milli birliyin gücləndirilməsi, təhsilin inkişafı və maarifçilik ideyaları ön planda dururdu. Bu yazılar vasitəsilə qadınlar həm öz mövcudluqlarını cəmiyyətə bəyan edirdi, həm də xalqın maariflənməsi işində bilavasitə iştirak edirdilər. Onlar üçün mətbuat - həm qurur, həm məsuliyyət, həm də azadlıq meydanı idi.

1920-ci ildən sonra İrəvanda azərbaycanlı yaradıcı qadınların mətbuata fəal iştirakı ilk dəfə “Zəngi” qəzetində özünü göstərirdi. Qadın jurnalistlər bu qəzetdə həm dövrün sosial, siyasi məsələləri haqqında yazılar dərc etdirmiş, həm də qadın hüquqları, təhsil və ailə məsələlərində fikirlərini bildirmişlər. Bu, yalnız qadınların mətbuata fəal iştirakı deyil, həm də cəmiyyətin ənənəvi baxış açılarının dəyişməsinə səbəb olmuşdur. “Zəngi” qəzetində maarif və mədəniyyətin yayılması uğrunda fədakarcasına çalışmış yaradıcı qadınlar cəsarətlə çıxış edirdilər. İrəvanda belə maarifpərvər qadınlardan biri də Qızılbaşlardan ibarət Azərbaycan ordusuna başçılıq edən Əli xanın nəvəsi, Cəmil bəyin qızı, İrəvanda ilk qadın jurnalist Səriyyəxatun olub. İrəvanda az-çox təhsil görmüş xanımlar - Əbdülməlik Merənnisə, Rəmziyyə, Müfidə, Fatimə, Zeynəb Şöhrət və başqaları öz yazılarında, şeirlərində qadınların təhsil almasını, hüquqlarını anlamasını, teatra, incəsənətə meyli etməsinə vacib sayırdılar.

Qadın müxbirlər həmçinin cəmiyyətdəki sosial ədalətsizlikləri, təhsil çatışmazlıqlarını və mədəni gerilikləri tənqid edərək daha azad və bərabər bir cəmiyyətin formalaşmasına çalışmışlar. Onların fəaliyyətləri yalnız qadınların mətbuat sahəsindəki iştirakını artırmamış, həm də Azərbaycan mətbuat tarixində qadınların öz fikirlərini sərbəst ifadə etməsi üçün yol açmışdır. “Zəngi” qəzeti qadın jurnalistlərin məqalələri ilə cəmiyyətdə maarifçilik ideyalarını yaymaqla yanaşı, eyni zamanda mədəniyyətin inkişafına da böyük təsir göstərmişdir. Bu qəzetin fəaliyyət göstərdiyi dövrdə, Qərbi Azərbaycanda təhsil və mədəniyyət sahəsindəki dəyişikliklər çox sürətlə irəliləyirdi. Qadınlar, öz yazırları ilə, bir tərəfdən təhsilin vacibliyini vurğulamış, digər tərəfdən isə qadınların sosial həyatda aktiv iştirakını təmin etmək üçün ardıcıl olaraq cəmiyyətin maarifləndirilməsi üçün fəaliyyət göstərmişlər.

Onların mətbuata fəal iştirak etməsi, yalnız qadın hüquqlarının müdafiəsi deyil, eyni zamanda millətin inkişafına xidmət edən vacib bir addım olmuşdur. Qadın jurnalistlər cəmiyyətin ənənəvi baxışlarını dəyişdirmək və qadınların mətbuata iştirakını artırmaqla, həm də sosial və mədəni sahələrdə islahatların həyata keçirilməsinə yol açmış-

lar. “Zəngi” qəzeti İrəvanda mədəni inqilabın inkişafında böyük və danılmaz xidmətləri olan İrəvan Türk Qadınlar Klubunun fəaliyyətini daim öz səhifələrində işıqlandırır. Bu klub bütün Qərbi Azərbaycanda Azərbaycan qadınları arasında geniş təbliğat və səmərəli maarifləndirmə işi aparırdı. Klubun ətrafına toplaşan müterəqqi və fəal ziyalı qadınlar bu mədəniyyət maarif ocağının imkanlarından istifadə etməyə çalışırdılar. Onlar aydın dərk edirdilər ki, azərbaycanlı qadınlar arasında geniş miqyasda təbliğat, təşviqat, səmərəli iş aparmaq üçün mətbuat müstəsna əhəmiyyətə malikdir və bu tribunadan bacarıqla istifadə etmək lazımdır. Bu məqsədlə Qadınlar klubunda müxbirlər dərnəyi təşkil olunub. O dövrün ziyalı qadınları həmin müxbirlər dərnəyinin fəal üzvləri idi. Qadınlar klubu İrəvanda Azərbaycan mətbuatının inkişafına da töhfə vermiş, onlarla azərbaycanlı qadın jurnalistin yetişməsinə böyük rol oynamışdır. Klubun nəzdində yaradılmış və qadınlardan ibarət gənc müxbirlər cəmiyyətinin fəalları “Zəngi” qəzetində müxtəlif mövzularda məqalələr dərc etdirərək, onların mətbuata olan marağı və həvəslərini daha da artırırdılar. Bu da öz növbəsində gənc müxbirlərin jurnalistika sahəsində müəyyən təcrübə qazanmasına kömək etmişdi. Gənc müxbirlər cəmiyyətinin fəal üzvləri mətbuat sahəsində təcrübə qazandıqdan sonra onların bir qismi “Zəngi” qəzetinin aparıcı müxbiri olublar. “Zəngi” qəzetinin 1925-1928-ci il nömrələrini nəzərdən keçirdikdə Bülbül Kazımova, Fatma Əfəndiyeva, Kübra İbrahimova, Bəyim Kazımova, Ənvər Rizayeva, Şəman Süleymanova, Mənzərə Axundova, Qeyis Münşiyeva, Nəbat İbrahimova, Səddiqə Babayeva, İrbaba Bağırova və başqalarının qəzetin ən aktiv qadın müxbirləri kimi adlarına rast gəlirik. 1920-ci ildən sonra Qərbi Azərbaycanda milli mətbuatın ətrafında cəmlənən bu tərəqqipərvər qadınlar mətbuat, mədəniyyət və maarif tariximizdə özünəməxsus yer tutur. Onların “Zəngi” qəzeti səhifələrində mübariz ruhda məqalələri ictimai-mədəni fəaliyyətləri bir sıra maarifçi qadınların yetişməsinə böyük rol oynayıb. “Zəngi” qəzetinin səhifələrində dərc olunan məqalələrin əsas məzmununu qadın azadlığı mövzusu, iş, savadsızlıq, hüquqsuzluq, azyaşlı qızların ərə verilməsi, çədrə əleyhinə mübarizə, qadınların geri qalmasının səbəbləri, onların inkişaf yolu və qarşılarında duran vəzifələr təşkil edirdi. Yuxarıda adlarını qeyd etdiyimiz xanım jurnalistlər Azərbaycan qadınlarının bu geriliklərdən qurtulub öz azadlıqlarına qovuşmasını, yalnız onların təhsilə, elmə, iyyələnməsinə güdrüldür və məqalələrində bu barədə xüsusi bəhs edirdilər. Bu istedadlı və fədakar qadınların İrəvanda Azərbaycan mətbuatının təbliğində və inkişafında da böyük xidmətləri bu gün də böyük minnətdarlıqla xatırlanır.

davamı növbəti sayımızda

Cəlal Allahverdiyev, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955,
0552004544
“Azərmətbuatayımı” ASC - 0124411991,
0124404694
“Səma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100,
0504560835

“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Bakmətbuat” MMC - 0124314313
“Ziya LTD” MMC - 0124977696,
0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Modern sənayeləşmə...

Azad edilmiş rayonlar iqtisadi inkişaf üçün fenomenə çevrilir

Regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair dövlət proqramları uğurla icra olunmaqdadır. Xüsusilə, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən layihələr ölkəmizin iqtisadi potensialının yüksəldilməsində əhəmiyyətli rol oynayır. Bu layihələr Qarabağda iqtisadi fəallığın və məşğulluğun artmasına mühüm töhfə verir. Sənaye zonaları işğaldan azad olunmuş ərazilərdə yerli iqtisadiyyatın dirçəldilməsində mühüm alətlərdən biri hesab olunur.

Dünya təcrübəsi göstərir ki, sənaye məhəllələrinin və aqroparkların yaradılması rayonlarda məşğulluğun təmini, investisiyaların və müasir texnologiyaların cəlb edilməsi kimi prioritet vəzifələrin həyata keçirilməsində xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Aqroparkların yaradılması həm də kəndlərdə yaşayan əhalinin sosial vəziyyətinin yaxşılaşmasına xidmət edir. Sənaye məhəllələrində və aqroparklarda fəaliyyət göstərən sahibkarların fəaliyyətinin stimullaşdırılması üçün genişmiqyaslı vergi güzəştləri mövcuddur.

Azərbaycan güclü sənaye mərkəzinə çevrilir

Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Məşhur Məmmədov “Yeni Azərbaycan”a açıqlamasında bildirib ki, Vətən müharibəsində əldə olunan tarixi Zəfər Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü bərpa etməklə yanaşı, işğaldan azad olunmuş ərazilərin ölkə iqtisadiyyatına reinteqrasiyası üçün geniş imkanlar açdı. Onun sözlərinə görə, bu ərazilərin zəngin iqtisadi resursları və strateji potensialı ölkənin sürətli

və dayanıqlı inkişafına mühüm töhfə verəcək: “Ölkəmizdə sənayenin yeni modellərinin tətbiqi dayanıqlı iqtisadi artım üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bu baxımdan iqtisadi şəxələndirmədə mühüm istiqamətlərdən biri də qeyri-neft sənayesinin inkişafıdır. Bu istiqamətdə yeni istehsal müəssisələri və iş yerləri yaradılır, sənayenin yeni üsul və texnologiyalarla inkişafına, əhalinin məşğulluq səviyyəsinin və rifahının yüksəldilməsinə əhəmiyyətli töhfələr verilir”.

Azad edilmiş ərazilərdə sənaye potensialı yüksəkdir

Deputatın sözlərinə görə, Vətən müharibəsi nəticəsində 30 ilə yaxın işğal altında qalan ərazilərin azad edilməsi Azərbaycanın iqtisadi imkanlarını daha da genişləndirməyə əlverişli şərait yaratdı: “İşğaldan azad edilmiş ərazilərin sənaye potensialı kifayət qədər yüksəkdir. İlkin baxışda zəngin su təchizatı, elektrik enerjisi, sənaye rekreasiya imkanları və zəngin faydalı qazıntılar azad olunan ərazilərin sənaye potensialının karkasını təşkil edir. Bu amillər onu deməyə əsas verir ki, azad edilmiş ərazilərin sənaye imkanları yaxın zamanlarda ölkə iqtisadiyyatında əlavə dəyər yaradaçaq. Qarabağın dirçəldil-

məsi, sənaye potensialının inkişaf etdirilməsi məqsədilə dövlət başçısının 2021-ci il 28 may tarixli fərmanı ilə 190 hektar ərazidə Ağdam Sənaye Parkı yaradılıb. Hazırda sənaye parkında 28 sahibkarlıq subyektinə rezidentlik, 4 sahibkara isə qeyri-rezidentlik statusu verilib. Parkda hazırda 9 müəssisə fəaliyyət göstərir. Logistik imkanlar baxımından əlverişli ərazidə yerləşən “Araz Vadisi İqtisadi Zonası” sənaye parkı dövlət başçısının 2021-ci il 4 oktyabr tarixli fərmanı ilə 200 hektar ərazidə yaradılıb. Hazırda

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “Regionların sosial-iqtisadi inkişafının təşviq edilməsi” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

sənaye parkında 16 sahibkarlıq subyektinə rezidentlik, 2 sahibkara isə qeyri-rezidentlik statusu verilib”.

Yeganə

COVID geri qayıdır?

“Omikron”un bəzi altnövləri hələ də dövriyyədədir...

Son günlər əhali arasında grip simptomlarına bənzər viruslar çox yayılıb. Bu xəstəlik yüksək hərarət, boğazda ağrı, halsızlıq, burun axması, tutulması və

bir sıra əlamətlərlə xarakterizə olunur. Adını qoya bilmədiyimiz və ağır simptomlarla keçirilən xəstəliyin əslində “Omikron” ştammi olduğu ortaya çıxıb.

Belə ki, Səhiyyə Nazirliyinin mütəxəssis-eksperti, infeksiyozist Təyyar Eyvazov açıqlamasında hazırda Azərbaycanda COVID-19 infeksiyasının “Omikron” ştamının mövcud olduğunu bildirib.

T.Eyvazov qeyd edib ki, həm Azərbaycanda, həm də bir çox digər ölkələrdə COVID-19 infeksiyasının “Omikron” variantının bəzi altnövləri hələ də dövriyyədədir: “Bu ştamlar yüksək yoluxuculuq qabiliyyətinə malik olsa da, sağlam və immun sistemi normal olan insanlarda xəstəlik əsasən yüngül keçir və bir neçə gün ərzində sağalma ilə nəticələnir”.

Yüksək hərarət, boğaz ağrısı, burun

axması və ya tutulması, öskürək, oynaq və əzələ ağrıları ilə müşahidə olunan hallar isə əksər hallarda müxtəlif respirator virus infeksiyaları ilə bağlıdır. Bu viruslar əsasən hava-damcı yolu ilə yayılır və xüsusilə insanların sıx toplaşdığı məkanlarda sürətlə yoluxma halları baş verir.

Belə simptomlarla müşahidə olunan infeksiyalar çoxdur və onların gedişatı şəxsin fərdi xüsusiyyətlərindən - xüsusilə immun vəziyyətindən asılı olaraq dəyişə bilər”.

Digər variantlardan daha sürətlə yayılır

Mövzu barədə “Yeni Azərbaycan”a açıqlama verən infeksiyozist-həkim Vüqar Cavadzadənin sözlərinə görə, “Omikron” kimi variantlar, bizə COVID-19 pandemiyasının sona çatmasının hələ uzaq olduğunu xatırladır: “Hazırda “Omikron” variantı dünyanın bir çox ölkəsində aşkar edilib. Yadda saxlamaq lazımdır ki, COVID-19-un bütün va-

riantları ağır xəstəlik və ya ölümə səbəb ola bilər. Lakin “Omikron” digər variantlardan daha sürətlə yayılır.

Göründüyü kimi, COVID hələlik davam edən pandemiya deyil. “Omikron” koronavirusu-

ki, “Omikron” ştamından qorunmaq üçün gigiyenik qaydalara əməl etmək vacibdir:

İnfeksiyozist qeyd

Necə qorunmaq?

sun mutasiya edən sonuncu ştammi deyil. Mutasiyalar davam etdiyi üçün pandemi-

“Hətta “Omikron”un yüksək yoluxduruculuğunu nəzərə alaraq bu qaydaların zəruriliyi daha da artır. Yoluxmadan qorunmaq, virusun yayılmasının qarşısını almaq üçün qapalı məkanlardan mümkün qədər uzaq qalmaq, küt-

ya bitməyib”.

vi toplaşmalarda mütləq tibbi maska taxmaq lazımdır. Həmçinin sosial məsafənin qorunması da zəruri tədbirlərdəndir. Belə olan halda virusun geniş yayılmasının qarşısı alınar, xəstələnlər infeksiyanı daha yüngül keçirir. Lakin istənilən halda, COVID-19 virusuna qarşı ən yaxşı profilaktika vaksinasiyadır”.

Yeganə BAYRAMOVA

“Apple” qatlanan planşet üzərində işləri dayandırıb

“Apple” özünün ilk qatlanan planşetlərinin hazırlanması üzrə işləri dayandırıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, “Digitimes” nəşrinin məlumatına görə, “Apple” kompaniyasının hesabataında ilk qatlanan “iPad” planşetinin hazırlanması üzrə aktiv mərhələnin təxirə salındığı qeyd olunub. Mütəxəssislər bunu istehsaladakı çətinliklər, komponentlərin yüksək qiyməti və qurğuya tələbatın qeyri-müəyyənliyi ilə əlaqələndirirlər.

Bununla belə, şirkətin qatlanan planşetlər üzərində işlərə daha sonra qayıda biləcəyi vurğulanır.

Eyni zamanda, “Apple” qatlanan smartfonların hazırlanmasını başa çatdırmaqda qərarlıdır. Yaxın aylarda şirkət elastik ekrana malik “iPhone” smartfonunun ilkin versiyasını təqdim etməlidir. İşlərin plana uyğun gedəcəyi təqdirdə, korporasiya həmin cihazi 2026-cı ilin payızında, “iPhone 18” seriyalı smartfonla birlikdə təqdim edəcək. Lakin qatlanan cihazın bazara nə vaxt çıxacağı məlum deyil.

Qeyd edək ki, iyulun əvvəlində “Samsung” üç dəfə qatlanan ilk smartfonunun dizaynını nümayiş etdirib. İki ekranlı “Galaxy G Fold” cihazının iyulun 9-da “Galaxy Unpacked” tədbirində elan ediləcəyi gözlənilir.

Araşdırma: Plastiklərdəki kimyəvi maddə ürək ölümü riski yaradır

NYU Langone Health tədqiqatçılarının rəhbərliyi ilə aparılan yeni araşdırma plastik məmulatlarda geniş istifadə edilən di-2-etilheksil ftalat (DEHP) adlı kimyəvi maddənin global miqyasda ciddi ictimai sağlamlıq problemi yaratdığını üzə çıxarıb. Tədqiqatın nəticələrinə əsasən, DEHP-yə məruz qalma 2018-ci ildə dünyada 356 min 238 nəfərin ürək-damar xəstəliklərindən ölümünə səbəb olmuş ola bilər. Bu, həmin il qlobal miqyasda ürəklə bağlı ölüm hallarının 13 faizdən çoxunu təşkil edir.

AZƏRTAC “Science Daily” portalına istinadla xəbər verir ki, tədqiqatın əsas nəticələri Asiya və Yaxın Şərqi regionlarında ölüm hallarının daha yüksək olduğunu göstərir. Xüsusilə, Hindistan 103 min 587 ölüm ilə ilk sırada yer alır; ardınca Çin və İndoneziya gəlir. Müəlliflərin qeyd etdiyi kimi bu bölgələrdə həm əhali sıxlığı, həm də plastik istehsalında məhdudiyyətlərin azlığı, DEHP-yə daha yüksək məruzqalma riskini artırır. Araşdırmada DEHP-nin im-

mun sisteminə xroniki iltihab səbəb olduğu və bunun infarkt və insult riskini artırdığı qeyd edilir. Bu təsirlər DEHP-nin ürək-damar sisteminə həddindən artıq immun cavabı stimullaşdırması ilə əlaqələndirilir.

Tədqiqatın aparıcı müəllifi, NYU Grossman Tibb Məktəbindən Sara Hyman, DEHP və digər ftalatların insan sağlamlığı üçün yaratdığı risklərə dair mövcud sübutların bu tədqiqatla daha da gücləndiyini vurğulayır. Onun sözlərinə görə, ftalatlar daha əvvəl piylənmə, xərçəngli diabet, sonsuzluq və bəzi növ xərçənglər ilə də əlaqələndirilib. Əlavə olaraq, tədqiqatçılar DEHP ilə əlaqəli ürək-damar ölümlərinin iqtisadi yükünü də qiymətləndiriblər. Onların hesablamalarına görə, bu yük illik 510 milyard dollardan 3,74 trilyon dollara qədər arta bilər. Tədqiqatın baş müəllifi, NYU Grossman Tibb Məktəbinin pediatriya professoru və Ətraf Mühit Təhlükələrinin Tədqiqi Mərkəzinin direktoru Leonardo

Trasande, bu nəticələrin ftalatlarla qarşı global səviyyədə tənzimləyici tədbirlərin təcili tətbiqinə ehtiyac olduğunu göstərdiyini bildirir. Tədqiqat üçün məlumatlar 200 ölkə və ərazidə aparılmış əhali sorğularının nəticələrindən və Sağlamlıq Metrikləri və

Qiymətləndirmə İnstitutunun ölüm statistikalarından toplanıb. DEHP-yə məruz qalma səviyyələri sidik nümunələrində kimyəvi parçalanma məhsullarının analizləri ilə müəyyən olunub.

Bu araşdırma “The Lancet eBiomedicine” jurnalında dərc edilib və bu sahədə aparılmış ilk global ölümlərin təxminini təqdim edir. Müəlliflər gələcəkdə DEHP təsirinə azaldılmasının ölüm nisbətlərinə uzunmüddətli təsirlərini və digər sağlamlıq nəticələrini izləməyi planlaşdırırlar.

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası

Baş redaktor:
Alıqş HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com

Ünvan: Bakı - AZ-1000, Üzviyər Hacıbəyli - 66

Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lisenziya: N-B-317

Tiraj: 3764
Sifariş: 1432

“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayon filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilir və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilib.

Qəzet 1993-cü ilin
aprel ayında nəşr olunur.
Məsul nəvbətçi:

Yeganə Bayramova